

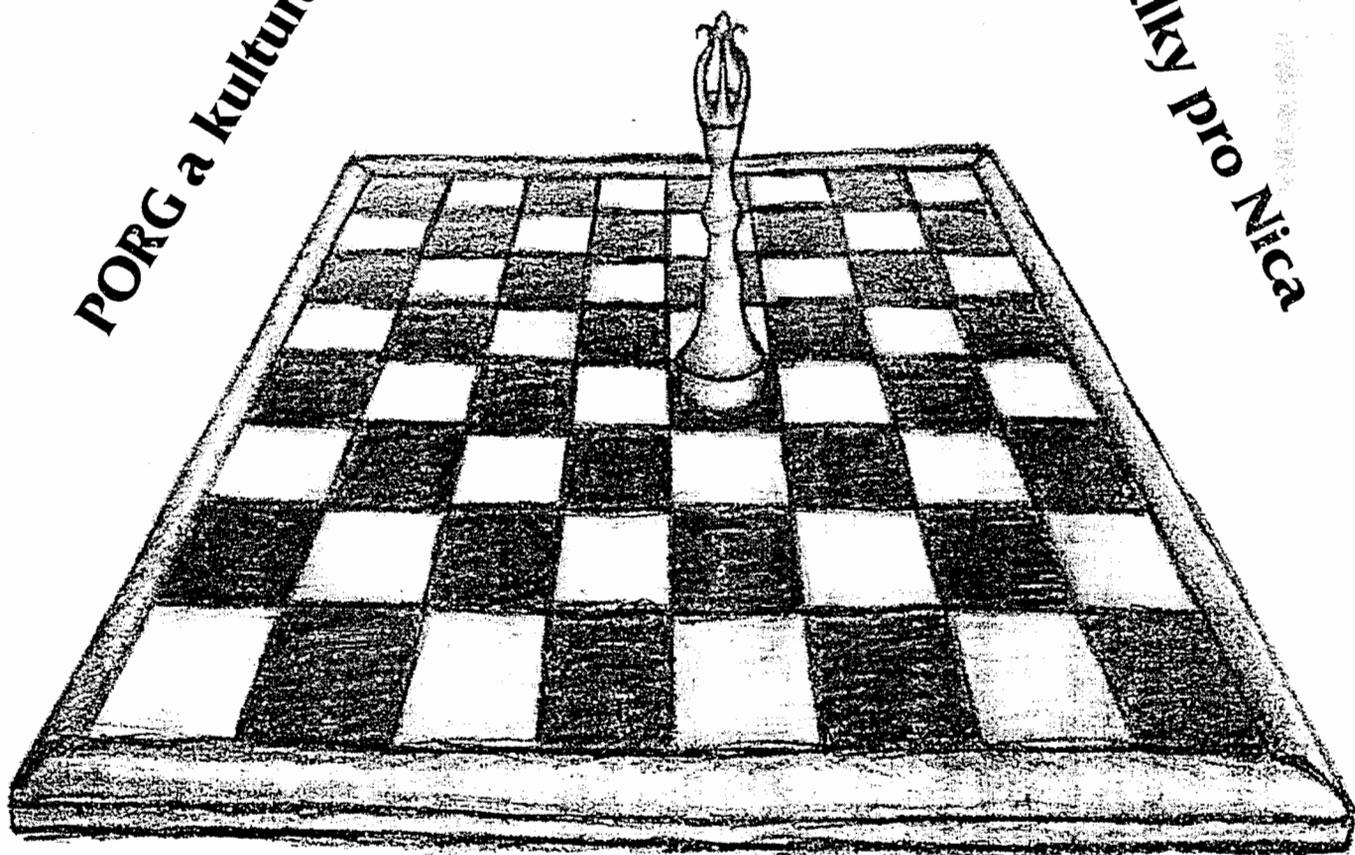
PORGazeen

13

Časopis Prvního Obnoveného Reálného Gymnázia • Ročník III. • Cena 10 Kč

Die deutsche Seite Úvahy Zásad Šachy
Primáni reportéry Lyže ního Významu (ÚZV)
Jaký je smysl naší školy Pohádky pro Nica

PORG a kultura

Tento výtisk PORGazeenu 13 vydávám na vlastní náklady ve středu 26. 3. 1997 proti vůli šéfredaktora. Důvodem je hrozící cenzura týkající se článků školní psycholožky PhDr. Evy Vondrákové. Za obsah tohoto výtisku nesu osobní zodpovědnost. **Michal Doležal**

PORGazeen

Časopis Prvního Obnoveného Reálného Gymnázia • Ročník II. • Cena 10 Kč

13. číslo PORGazeenu (III. ročník)
vychází 25. března 1997

Šéfredaktor

Přemysl Matejček

Zástupce šéfredaktora

Jan Daněk

Redakce

Jan Daněk, Petr Kolínský
Kryštof Kozák, Přemysl Matějček,
Michal Doležal

Grafická úprava

Michal Doležal

Technické provedení

Martin Šíp

Finanční manažer (Velký klokan)

Přemysl Matějček

Jazyková úprava

Jan Daněk
Spellchecker

Cena 1 výtisku

10 Kč

Předplatné

Neposkytuje se z důvodu
nepravidelného vycházení.

Jak přispět do PORGazeenu ?

Napište příspěvek a

- 1) hoďte jej do schránky PORGazeenu,
- 2) pošlete jej označený na adresu školy:
PORG - Lindnerova 3, Praha 8, 180 00,
- 3) předejte jej některému z redaktorů.

Autoři dostávají 1 výtisk ZDARMA!

OBSAH

Úvodník

Každému jeho nebe! 3

Škola

Jaký je smysl naší školy? 4

Untitled 5

Věřte mi, že v diskusi s Vámi jsem na straně
tibetského mistra 6

Studentská rada a já 7

Cestování časem je možné! 7

Pohádka pro Nica 21

Dopis J. Hona 22

Jsem stále na Vaší straně 23

Šachy

Šachy 8

ŠVP Berounka 1995 8

Tvorba

Primáni reportéry 10

Tajemné odpočívadlo 11

Pravda 12

Úvaha zásadního významu

Rozhodování 13

Akce

Šerlišský lyžák 14

Harrachov 14

Benecko 15

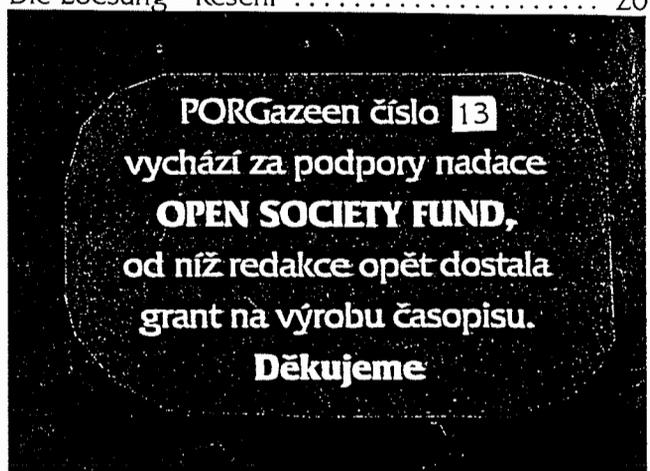
Kultura

PORG a kultura 17

Postřehy ze zábavy ne tak masové 18

Die deutsche Seite - Německá stránka

Die Loesung - Řešení 20

Každému jeho nebe!

aneb Nejasná zpráva o konci PORGu

Toto číslo je reakční. To proto, že největší část tvoří reakce na dříve otisklé články a nově nastalé události. Jeho historická hodnota se ukáže až později, ale to už tady možná nikdo nebudeme. Obzvláště jeden nejmenovaný čekatel, který se zatím ne a ne dočkat.

Tato věta je nicméně poslední, kterou se chce redakce zapojit do veřejné rozpravy. PORGazeen (rozumějte redakce) se rozhodl plnit účel toliko a pouze jakési tribuny (London Hyde Park) pro debatující. Z toho titulu jsme se také rozhodli uveřejnit veškeré obdržené příspěvky, cenzurovat neposkvřně.

K obsahu. Ze zmíněných reakcí naleznete Pohádku pro Nica, páně Honův kritický dopis škole a článek paní psycholožky. Druhým bitevním polem pro "reakcionáře" se stala úvaha p. prof. Svobodové "V boji proti Vám...". Ohlasy najdete v článcích Radvana Markuse (O smyslu naší školy), p. L. Kalousové (Věřte mi, že v debatě s Vámi...) a konečně druhý článek p. p. P. Svobodové, kde vysvětluje již vysvětlené a opět se o kus přibližuje své vysněné cestě do Tibetu (viz. závěr jejího článku).

Možná vás to překvapí, ale v tomto čísle najdete i články jinak tématicky zaměřené. Takovou autonomní skupinou článků jsou příspěvky s šachovou tematikou: Rozbor partií a zpravodajství z šachového přeboru a balada V. Chlebnikova. Další autonomní skupiny tvoří Eduard Hulicius (Kultura na PORG. Odpočívadlo) a zprávy z Bojů o přežití. Články netýkající se přímo PORGu. Kryštofovo "Rozhodování" a Přemkovo "Postřehy ze zábavy ne tak masové", jsou nyní v kruté menšině. Školo, tak tu školu tak nežer!

Novinkou je Die Deutsche Seite (Nicův příspěvek... a pořád se ne a ne dočkat...). Naopak tvorba (Primání reportéry. Pravda) je nesmrtelnou tradicí.

Názory uvedené v článcích nevyjadřují nutně stanovisko redakce ani stanovisko školy.

Když už jsme u té tradice - z neznámých důvodů neotiskujeme další pokračování Literárních bařin. Kdybyste někdo přišel na to, proč, dejte nám vědět. Stejně tak nám dejte vědět, kdybyste zjistili, na jakém principu pracuje duch, který přinutí autory úvodníků psát nesmysly.

Poslední slovo k obsahu: Přes negativní zprávy o budoucnosti PORGazeenu se výše uvedené příspěvky poskládaly na 24 stran, což je důkaz, že fungujeme. A fungovat budeme. Pište!

Zprávy z redakce. Kryštof umřel. Kdo chce, může ho potěšit milou návštěvou ve Vrchlabí, kde si pobude ještě asi týden (on i Kryštof). Nebo víc. Nutno však podotknout, že jeho zdravotní stav se den ode dne lepší a dokonce tvrdí, že bez sleziny je mu mnohem líp. Jenom mu nějak divně sešili břicho, takže teď jí mnohem strídmeji, ale až mu skončí dieta, zřejmě umře stejně. Tentokrát hlady.

K tomuto číslu patří osmistránková příloha, kterou dostanete navíc v úterý po Velikonocích. V ten den rovněž vyjde oficiální verze PORGazeenu 13 s přílohou všíťou.

Když se podíváte tam, kam se jinak nejdíváte (na tiráž na vedlejší stránce), zjistíte, že uspořádání redakce prochází změnami. Nejsou to sice změny tak drastického charakteru, jaké očekáváme v budoucnu (odchod pěti maturantů, infiltrace nových živelů, zakázání, rozprašení aj.), nicméně změny to jsou. Například máme nového grafika. Ohlašujeme také konec demokracie v redakci a máme zodpovědného šéfredaktora s jeho zástupcem. Kdo neposlechne, dostane bičem. Přes tyto na první pohled ne zcela pozitivní změny můžeme konstatovat, že se konečně hnuly ledy a od příštího čísla se setkáte nejméně s jedním novým redaktorem (resp. redaktorkou). Budoucnost je stále růžová.

Martin právě odešel, řka zlověstně, že krysy opouštějí loď první a kapitáni jdou až naposled. Svou psychickou podporu nám vyjadřují po telefonu i

Petr K. a T. II. T. Dokonce přišel i p. prof. Kubiček, v šachovém klubu známý pod přezdívkou "vrah vyhraných partií". My se nebojíme, protože tady šachy nehrajeme.

Poslední zpráva z redakce: odešel nám i letitý (nepiš tam "věkovitý"!) spolupracovník z řad profesorů, p. profesorka-korektorka Magda Podaná. V důsledku toho prováděl korektury Honza, takže pokud se nějaký milovník češtiny na dalších stránkách dopracují k dlouho očekávanému infarktu (a pořád se ne a ne dočkat...), můžete doufat, že odchod jeho předchůdkyně je pouze dočasný rázu. Nicméně i pro současného korektora platí, že za všechno nemůže. Za všechno totiž můžou jiní (a ne a ne se dočkat...).

Tento výtisk PORGazeenu 13 vydávám na vlastní náklady ve středu 26. 3. 1997 proti vůli šéfredaktora. Důvodem je hrozící cenzura týkající se článků školní psycholožky PhDr. Evy Vondrákové. Za obsah tohoto výtisku nesu osobní zodpovědnost.

Michal Doležal

Vy to asi nemůžete pochopit, ale je to fantastický zážitek, zjistit, že tiskárna, k jejímuž provozu bylo třeba stisknout dvakrát tlačítko Load, jednou Pause, posunout papír a nespěst pořadí těchto úkonů, náhle funguje bez známek odporu. Chce to něžnou ruku.

Pokud se vám náš styl psaní zdál opět nějak úchylný, je to kvůli rumovým perníčkům, které donesl Nico ve zjevné snaze opít a zmanipulovat i nezávislé redaktory našeho časopisu, kteří se na tomto místě distancují od všeho, co je uvnitř čísla. Mimochodem, nejvíc perníčků si vzal Mikiš (grafik... podle toho to vypadá) (hamoun...).

Mějte se líp než Kryštof!

Přemek, Honza
a redakce

P.S.: Chřiš, vydrž! Slezina je jenom ženského rodu!

Jaký je smysl naší školy?

"V den, kdy někoho začneš následovat, přestaneš následovat Pravdu." "K čemu je tedy mistr?" "Aby ti ukázal, jak neúčinné je nějakého mít."

(Anthony de Mello, SJ: Minutová moudrost)

Psáno jako reakce na články Nico Laubera a Petry Svobodové.

V minulých dvou číslech PORGazeenu vyšly postupně dva články, vyjadřující dva různé pohledy na smysl školy. Jeden z nich byl článek p. prof. Nico Laubera "Quo vadis?" a druhým článek pí. prof. Petry Svobodové "Věřte mi, že v boji proti vám jsem na vaší straně". Rád bych jako reakci na tyto dva pohledy přidal svůj vlastní.

Je obrovský rozdíl mezi totalitním školstvím a školstvím v demokracii. Ten je patrný hlavně v cílech - zatímco totalitní školství z člověka vychovává nesvéprávnou bytost zcela oddanou Straně a "Velkému bratru", klade si školství v demokratickém systému za cíl mnohem náročnější věc: Rozvinout každého člověka tak, aby se stal nezávislou osobností svobodnou ve svém rozhodování a využívající všechny své schopnosti. Jen takoví lidé totiž zajistí pokračování demokracie v naší zemi a na celém světě.

Jistě se shodnu se všemi čtenáři, že naše škola by měla být druhého typu. Učitel by měl být prostředníkem žáka k tomu, aby ve svém dalším životě žádného vůdce nepotřeboval. Jakožto jeden ze studentů, kteří byli na této škole od samého počátku, mohu říci, že přinejmenším u většiny jejích studentů mého věku tento účel škola splnila. Domnívám se také, že většina mých spolužáků by byla schopna složit například maturitní zkoušku bez jakéhokoli dalšího vedení a možná, že i dříve, než za pomoci školy. Tato výchova k samostatnosti je také nesporným kladem našeho gymnasia. Nač tedy dále chodit do školy? Odpověď dává princip akademie - tj. rovnoprávné společenství vzdělaných a vážených profesorů se studenty, přičemž ti první na základě tohoto rovnoprávného vztahu předávají druhým vzdělání. I toto prostředí se podařilo ve vyšších ročnících vytvořit, ačkoli řada nejlepších profesorů ze školy již odešla a další o tom uvažuje. Je ideální, když se na

střední škole kombinuje jak vedení žáka (ovšem ke svobodě) tak i zmíněný akademický přístup.

V poslední době bohužel cítím jisté ohrožení principů demokratického školství na naší škole. Jsem přesvědčen, že zmíněný článek "Věřte,..." toto ohrožení přímo vyjadřuje. V jeho pojetí je učitel již ze svého titulu téměř absolutním pánem nad studenty (kromě samozřejmého práva na opuštění školy) a sám ví nejlépe, co je pro studenta dobré nejen před maturitou, ale i po maturitě (poslední sloupec článku). Nepřipomíná vám to něco? Názory a připomínky studentů mohou být brány v potaz jen pokud jdou "kýženým směrem" a studenti je mohou mít jen "asi". Jak jinak se student naučí demokracii, než prosazováním svých názorů? Není-li názor studenta možno realizovat (je-li nesmyslný) nebo jde-li připomínka studenta proti smyslu výuky (Proč se učit syntax, když je nám na nic?), je povinností dobrého pedagoga věc vysvětlit. Samozřejmě, že autorita profesora při vyučování je

nezbytná, ale dobrý profesor jí nezískává hrozbami důtek a zaštitěním titulem. Nemám nic proti autoritativnímu přístupu k výuce, který je založen na oboustranné úctě. Je ostatně více než zajímavé, že téměř největší autoritu při svých hodinách má p. prof. Nico Lauber, který zastává zcela opačná stanoviska, než onen článek.

Na tuto školu jsem se hlásil z důvodu, že na ní budu mít více svobody a budou mne učit kvalitní učitelé. Těch jsem na této škole zažil řadu a bohužel, někteří z nich odešli. Jelikož jich však stále mnoho zůstává, chodím do naší školy rád a na jejím dalším osudu mi záleží. Byl bych nerad, kdyby ztratila svou výlučnost v přístupu ke studentům a ve výchově ke svobodě a zodpovědnosti, což by naplnění principů článku pí. prof. Svobodové způsobilo.

Radvan Markus

untitled

Jsme na rozcestí. Bytostně prožívám smysluplnost své další cesty. Při-pouštím, že v detailech se můžu mýlit, ale o správnosti cíle jsem přesvědčena. Nevím vždy přesně kudy dál, ale vím docela určitě, kudy jít nechci. Doufám, že se nenechám zastrašit hulvátským šerpou, ani obalamutit zdánlivě přátel-ským a racionálním vyloučováním rafinovanějšího manipulátora. Nevím, jestli to, že existuji právě tady a teď, je moje jediná příležitost, ani zda jsem tu za odměnu nebo za trest. Jsem ale pře-svědčena, že by člověk svou šanci existovat neměl promarnit. Měl by mít možnost a chuť rozvíjet všechno dobré, co v něm je. Zda to dokáže, záleží do značné míry i na jeho rodičích a učitelích. Dokud je bezmocný a nesvéprávný, potřebuje aby jej vedli a chránili. Postupně by měl přebírat zodpověd-nost za sebe a za ty, kteří se bez pomo-ci druhých neobejdou. Aby to dokázal, potřebuje určitou míru samostatnosti v jednání a myšlení. Je třeba rozvíjet nezávislé myšlení. Noam Chomsky při-pravuje kurzy intelektuální sebeobran-y. Diana Montgomery upozorňuje na nebezpečí sekt pro inteligentní, vzdělané a k slepé poslušnosti vychované li-di, naučené poslouchat každého, kdo se jim představí jako autorita. Máme plnou školu nadaných, dobře vychova-ných a zatím kriticky, tedy vlastní hla-vou myslících studentů. Někdy, přes-něji řečeno dost často, jim to myslí líp než nám. Neberme to jako osobní ohrožení. Je radost sledovat jejich roz-hled a netřeba jim v něm bránit.

Chcete-li si ujasnit, jaké jsou zá-kladní výchovné styly a jejich násled-ky, nabízím citaci z Pedagogického slovníku, vydaného v r. 1996 naklada-telstvím Portál:

autoritativní výchova - Styl vý-chovy (autokratický, dominantní) typický častým používáním rozka-zů, trestů, malým porozuměním pro potřeby a zájmy dětí a potlačová-ním jejich iniciativy. Vede k velké závislosti na vychovateli a zvýšené submisivitě nebo naopak agresivi-tě. Vedle autoritativní rozeznáváme

ještě - liberální výchovu a - demo-kratickou výchovu, které mají od-lišný vliv na způsoby chování vy-chovávaných jedinců.

liberální výchova - Styl výchovy (svobodný, volný), který je charak-terizován slabým nebo žádným ří-zením bez větších požadavků. Vede k malé odpovědnosti, nerespekto-vání skupinových norem, snižuje integraci a organizaci práce ve skupině i efektivitu jejich výsledku. Další dva typy stylů výchovy - au-toritativní a demokratická výchova - mají odlišný vliv na chování vy-chovávaných jedinců.

demokratická výchova - Styl vý-chovy, který se vyznačuje působení-m dobrých vzorů, nikoli trestů, porozuměním pro individuální po-třeby dětí, podporovaným spontán-ností, kázní a diskuse. Vede k roz-voji iniciativy a samostatnosti, ale také k zodpovědnosti, kázní a res-pektu k právům ostatních. Rozezná-váme ještě autoritativní a liberální výchovu...

Každý styl výchovy vede jinam, každý má jiné nároky. Nejobtížnější pro vychovatele je demokratická vý-chova, která vyžaduje práci na sobě, tvořivost i odvalu diskutovat, případně i přijímat kritiku. Patří k ní i další heslo zmíněného slovníku:

studentské hodnocení výuky (učitelů) - Jedna z metod hodnoce-ní kvality vysokoškolské, někdy i středoškolské výuky. Pozorovateli a hodnotiteli jsou studenti, jde tedy o "uživatelský" pohled. Předmětem hodnocení je nejčastěji: učitel (je-ho pedagogické dovednosti, osobní vztah ke studentům), struktura a organizace výuky, obtížnost učiva, způsob zkoušení a hodnocení, kva-lita zpětné vazby, interakce mezi

učitelem a studenty, celková spoko-jenost s výukou. Nástrojem k hod-nocení bývají posuzovací škály: Kvalita výsledků závisí na reliabili-tě a validitě studentského hodnoce-ní, termínu hodnocení, způsobu in-formování učitelů apod.

Lit.: Mareš, J.: Studentské posuzo-vání jako jedna z metod hodnocení vy-sokoškolské výuky. Praha, SPN, 1991.

Pokusila jsem se vám pomoci těch-to informací usnadnit orientaci na vaší cestě časem. Přeji vám, abyste se dobře rozhodli. Pravdě a lásce přeji, aby zvítězily.

Vaše Eva Vondráková

VĚŘTE MI, ŽE V DISKUSI S VÁMI JSEM NA STRANĚ TIBETSKÉHO MISTRA *aneb o těžkém hledání přirozené autority v současném období vývoje PORGu*

Vzájemný vztah a pozice učitele a žáka, rodiče a dítěte, vychovatele a vychovávaného, horského vůdce a turistu atd., poukazuje k základní myšlence textu paní profesorky Svobodové "Věřte mi, že v boji s Vámi jsem na Vaší straně": vůdce v tomto podání má vždycky jasný cíl a přivede k němu svého žáka za každou cenu a třeba i proti jeho vůli, protože on vždycky nejlépe ví, co je pro jeho žáka tím nejlepším a kýženým cílem.

Budeme-li se chvíli zabývat touto pro mnohé zneklidňující myšlenkou a podrobíme-li ji hlubšímu zkoumání, zjistíme, že vzájemný vztah vůdce a žáka je výrazně a zdaleka nejen kulturně podmíněn - včetně smyslu a cíle jejich společného usilování.

Umístění děje výstupu k cíli do Tibetu - byť v textu spíše náhodné - je po výtce symbolické, neboť kulturní kořeny vztahu učitele a žáka v těchto krajích mají bohatou a navýsost kultivovanou tradici. Nabízí se tak pohled pod povrch toho, co se vlastně ve složitém předívu vztahu učitele a žáka odehrává. Tibetický vůdce, guru či duchovní učitel je z mistrů, který se netají tím, a nepředstírá, že má předem konkrétní cíl, ke kterému by měl či musel svého žáka po dobrém či po zlém dovést. Jeho cílem je totiž společná cesta poznání - které však musí **žák** za spolupráce učitele OBJEVIT SÁM V SOBĚ, svojí vlastní vnitřní zkušeností - toť smysl jejich společné cesty! Tato cesta je založena na úzkém a velmi otevřeném vztahu, který není přátelstvím ani náhodou, nicméně musí to být osobní vztah, který je pro žáka klíčem k poznání. Díky kultivaci schopnosti vzájemně si naslouchat a díky vzájemné úctě, která tak může vzniknout se stává tvořivým a objevným hledáním, které však často bolí, protože je mnohem těžší než slepé a vynucené následování.

Tibetský mistr nekrmí svými poznatky a cíli, byť by byly sebeúčtyhodnější. Tibetický mistr učí lovit. Snad proto je to jeho žákům méně protivné,

neboť je to dobrodružství poznávání - ne pouhé přebírání a podrobování se vnějším cílům - VEDE TO K PŘIROZENÉMU VNITŘNÍMU ŘÁDU... Teprve pak lze dojít k uvědomělé dohodě o DODRŽOVÁNÍ ŘÁDU VĚCÍ VNĚJŠÍCH. Mohu se např. rozhodnout, zda-li je tibetský vrchol pro mne žádoucí - a pokud ne - těžko mne můj učitel dovleče vzhůru.

Odpovídá to koneckonců i psychologické teorii mravního vývoje. Zrání jedince, které za výše uvedených podmínek úspěšně probíhá až k mravní autonomii zralého člověka, která by měla být cílem a smyslem každého vzdělání. Největší odměnou tibetskému mistrovi za jeho péči a úsilí je mravně zralá, nezávislá autonomní bytost, která často předčí svého učitele - pak teprve může mistr "zemřít", neboť odvedl mistrovské dílo.

Vůdce ve zmíněném článku je násilné povahy, krmí svými cíli i kdyby žák nechtěl, bojuje o vítězství, protože on ví nejlépe - a nebo ne? - co je jeho cílem* a pokud to nejde po dobrém, mohou přijít i -cituji- "kopance do zadku" - to už ale nejsme v Tibetu, to nastupují "japonští nindžové", které však do naší školy nikdo nepozval.

Ale dost o cizích krajích a mravech - přiměřeně dosti - žijeme tady a teď. My všichni, kteří aspirujeme na vůdce - ať jsme profesori či rodiče - v tom jsme si rovni - jsme nebyli vyškoleni - žel Bohu - tibetským mistrem. V hloubi se v nás zrcadlí pozůstatky komunistické pedagogiky, kterou jsme všichni ve škole byli odchoováni, s jasnými cíli, které netřeba zpochybňovat, a jasnými prostředky, jak je naplňovat. Můžeme s ní pohodlně vystačit a předat ji další generaci a to třeba i po zlém a za každou cenu. Kterému studentovi se to nelíbí, ať si vybere jinou školu a profesor též... To není tvořivé řešení, které demokraticky ctí různost, to je úzkostná obrana starého, známého. Je to tak bezpečné a lákavé, zvláště když hrozí konflikt. Vede to k vytváření sterilní názorové uniformity, kdy se tázání a

hledání jedince stává pramenem jeho pochybností o sobě samém a ubíjí tak jeho cestu k individualitě.

Ti odvážnější a poctivější z nás, kteří tuší co škola a život ve své celistvosti znamená a chtějí s odvahou ke své vlastní vnitřní změně přispět k výchově zralých osobností (což je, pokud se nemýlím, jedním z pozapomenutých cílů naší školy) se přece jen mohou právě v tuto chvíli vydat s našimi dětmi na neprobádanou cestu, která zde již jednou začala a pak se vytratila. Vracet se nelze, stačí si přiznat, že nejsme ani žádní tibetští mistři, že jdeme poprvé a velice klopotně, a nevíme přesně kam, protože i my vůdcové se teprve učíme lovit. O to máme situaci těžší. Bohužel, svobodný lov nám byl kdysi znemožněn. Stěží zvládneme poctivost ohrožení a úzkosti z neprobádané cesty. Jiná však není - pokud se nechceme schovat zpět do lůna tradičních nezpochybnitelných jistot. Svoji přirozenou autoritu si nezískáme uzavíráním do sebe, direktivitou, povýšenou arogancí, potlačováním konfliktů a neupřímností, ale naopak nekompromisním odkrytím slabých míst, otevřenou komunikací se všemi zúčastněnými a společnou prací na jejich řešení. Jen takoví z nás mají šanci dovést děti k jejich cílům a zprostředkovat jim hlubší řád - zdaleka nejen ten školní. NE BOJ, ale toto je to právě dobrodružství poznání, před kterým však nelze beztretně uniknouti těm, kteří mají poslání aspirovat na skutečné "vůdce".

Lenka Kalousová, únor 97

*Pro někoho je cílem příprava na speciální obor vysoké školy, pro jiného nejširší možné všestranné vzdělání a pro někoho školou původně velmi deklarovaná výchova a výuka dobrého, v myšlení tvořivého a nezávislého člověka jako individuality atd. Kdo o tom rozhoduje, když se v tom ztěžuje shodnou profesori, natož pak rodiče - v tom smyslu je cíl naší školy značně rozporuplný, zejména pro studenty nejvyšších ročníků.

STUDENTSKÁ RADA A JÁ

(Lehké zamyšlení rodiče nad dopisy studentské rady, aneb jak jsem Studentské radě neodpověděl.)

Rád dostávám dopisy. Nedostávám je příliš často v dnešní době telefonů a proto mi jakýkoliv potištěný nebo napsaný papír určený mně udělá radost. Zpočátku mě stejně naladily i dopisy Studentské rady z 23.2. a 25.2. 1997. Se zájmem jsem je přečetl a zjistil jsem, že už takovou radost nemám. Zarazil mě jejich obsah a já začal přemýšlet, jestli jsem nepřečetl dopis určený někomu jinému? Proč po mně chce Studentská rada odpověď na otázky, které snad umí vyřešit vedení školy? Proč se o tuto záležitost tímto způsobem Studentská rada zajímá? Co si slibuje Studentská rada od odpovědí rodičů, kteří mají ve většině případů informace jen od svých dětí? Jak mohu odpovídat na otázky bez znalosti problému (jeho vysvětlení popsané v dopise je velmi jednostranné a tendenční)? Po položení těchto a dalších otázek jsem dospěl k jedinému řešení: Budu mít dál radost ze všech dopisů, které dostanu, ale nechtějte po mně, abych na ně odpovídal. Doufám také, že všechny další problémy nebude chtít řešit Studentská rada tímto způsobem. Ono uspořádat objektivní referendum je velký problém a škoda vzniklá neobjektivním referendem je příliš velká daň za tento pokus.

Petr Kolínský (*1957), otec kvartánky a sekundána

Cestování časem je možné

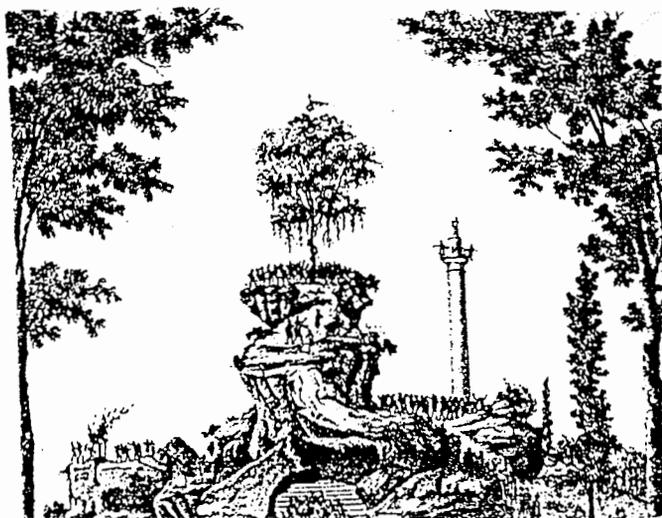
aneb výuka pomocí prožitků

(příspěvek pro zpravodaj občanského sdružení Sisyfos - Českého klubu skeptiků)

Unikátní výukový projekt se podařilo vytvořit kolektivu pedagogů Prvního obnoveného reálného gymnázia v Praze 8. Spojením témat z historie, zeměpisu, literatury hudební výchovy a biologie přiblížili studentům jasným, přesvědčivým a nezapomenutelným způsobem období budování socialismu. Dramatizací Orwella, do které byli nenásilně vtaženi studenti i rodiče, demonstrovali pedagogové překvapeným objektům výchovně-vzdělávacího procesu, jak vypadala realita určité části Evropy v době, kterou studenti téměř nezažili a rodiče možná pozapomněli. Probrala se přitom i teorie relativity - mnozí ze zúčastněných se teď patrně musí zamýšlet nad tím, zda žijí v zemi, kde zítřka znamená včera nebo obráceně. I obsazení rolí bylo perfektní: souzeného ideologického diverzanta ztvárnil cizozemec, který měl kromě neslovanského přízvuku i pochybnosti o unisonu pedagogického sboru a neustále se dožadoval konkrétních údajů a logických odpovědí. Jeho naivita byla přesvědčivá a byla dána neznalostí místních poměrů a tím, že doposud neměl žádné zkušenosti s budováním výše zmíněného socialismu a patrně ani jeho rodina či škola nebyla schopna tuto jeho mezeru ve vzdělání překlenout. Abychom byli spravedliví - i výkon jeho protihráčů byl pozoruhodný. Nepřehlédnutelná byla zejména role tlustokožce.

Stroj času zapůsobil tak, že mnohým zúčastněným není ještě teď jasno, kde vlastně doopravdy jsou. Některým naopak je, ale každému jinak. Každopádně jim tento projekt umožnil vybrat se směr, kterým chtějí ve své cestě časem pokračovat. PORG má zkušenosti s cestováním v obou směrech. Při svém vzniku přenášel zúčastněné do budoucnost. Stejný úžas však vzbuzují i cesty do minulosti. Je to možná tím, že duchovní otec je - kupodivu - pro oba směry stejný. Tuším, že tímto projektem vstoupil PORG do dějin.

Eva Vondráková

ŠACHY

Velemir Chlebnikov

(mírně futuristická balada)

1.d4 Jf6 2.Jf3 e6 3.c4 c5 4.d5 exd5 5.cxd5 b5
 6.Sg5 h6 7.Sxf6 Dxf6 8.Dc2 d6 9.e4 a6 10.a4 b4
 11.Jbd2 Jd7 12.Sd3 Se7 13.Jc4 0-0 14.0-0 Ve8
 15.Jfd2 g5 16.Vfe1 Sf8 17.Vad1 Va7 18.a5 Dd8
 19.e5 Jxe5 20.Jxe5 Vxe5 21.Vxe5 Dxe5 22.Jc4 Df6
 23.De2 Sd6 24.b3 Kf8 25.Jb6 Dd8 26.Df3 Sd7
 27.Jxd7 Vxd7 28.Dh3 h5 29.Dxh5 Df6 30.Sxa6 Va7
 31.Sd3 Vxa5 32.De2 Va3 33.Dc2 Kg7 34.Sc4 Va8
 35.h3 Vh8 36.Ve1 g4 37.hxg4 Dh4 38.De4 Dh1 mat

z ruského originálu přeložil Štěpán Růckl

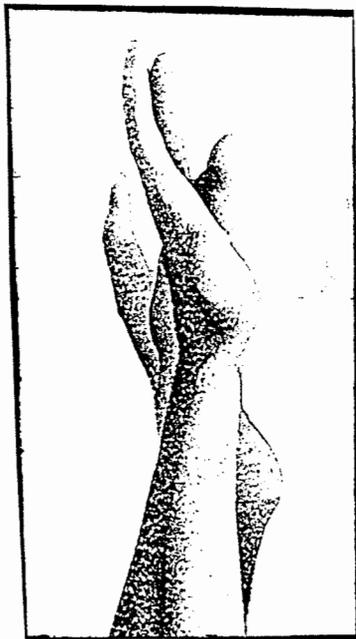
3. Sb5 Jge7 ?!

Ty, kteří po se zhlédnutí nadpisu vyděsí, že se snad PORGazeen odklonil od českého jazyka, bych rád utvrdil v tom, že tomu tak není. Nejedná se ani o pokračování futuristické balady V.Chlebnikova, otištěné rovněž v tomto čísle. Všechno je jinak. Vám, kdož jste již dávno pochopili, že jde o standardní šachovou notaci, se omlouvám za poněkud zdlouhavý úvod (selhal lidský faktor) - pro ty ostatní: nacházíte se na premiéře šachové stránky!

Ke vzniku šachového klubu jsme v minulém čísle otiskli malou glosu. Nyní je třeba vše vysvětlit. Kdo je tedy šachový klub PORG? Osm studentů se zájmem o tuto hru, pět profesorů, jeden ředitel a jeden hráč s výkonnostní třídou jako hostující (jedná se o bratra našeho kapitána, o Jana Klause). Co hraje? Přebor Prahy - nejnižší soutěž, která se hraje systémem každý s každým. Každý klub je reprezentován osmi hráči, jejichž výsledky (vítězství, remíza, prohra) se započítávají co celkového součtu. Šachisté jsou odstupňováni podle ELO, což je jakýsi šachový rating, a platí zásada, podle níž hrají vždy šachisté s nejvyšším ELO proti sobě (u nás tato starost odpadá, protože jediný, kdo má ELO, je Honza Klaus, tedy 1. šachovnice).

První kolo se hrálo v říjnu. Naši neprofesionalitu naznačil Nico, který před začátkem ukázal na jednu z šachovnic s otázkou: "A tohle je král?!" Ukázalo se, že Nico není zvyklý na některé figurky a snažil se soupeřům vždy vnutit své vlastní. Hra sama nevypadala špatně. První bodový zisk, remízu (tedy půl bodu), znamenal pro klub symbolicky kapitán prof. V. Klaus, ale prvním vítězstvím přispěl až Honza Ryška, jenž hrdě odmítl soupeřem nabízenou remízu a drze vyhrál. Dalšími vítězi ale byli již jen p. prof. Kubíček a J. Klaus, takže jsme své premiérové střetnutí prohráli v poměru 3,5:4,5. Tehdy jsme si všichni říkali, že to nebude tak zlé.

Když se však tato situace opakovala poštěstí, už málokdo říkal, že těsná prohra je taky dobrý výsledek. A to se ještě naše jediné dva úspěchy (z osmi dosud odehraných kol jsme jednou zvítězili 4,5:3,5 a jednou remizovali 4:4) zrodily za zvláštních okolností: v 2. kole jsme přijeli do Tesly Hloubětín a proti nám usedlo pouze pět protivníků (tři body jsme tedy již měli). Z oněch pěti však čtyři poměrně rychle zvítězili a remízu vybojoval na první šachovnici Honza Klaus. V šestém kole na půdě TJ Praga E zase musel vítězství asertivně vyjednat (vyhádat) až náš kapitán, kdy soupeřům vnutil "ten správný" výklad pravidel. Ale, jak právě on často říká, historie se neptá. Vyhráli jsme a dost.

Samozřejmě, že o vítězství vždy nejde. Ale přesto se individuální výkony nedají přehlédnout. Ať už jde o úderné duo Klaus - Klaus, které "dodává" největší procento bodů, nebo o Honzu Ryšku, který svou hřívou i jiným spíše chuligánským zjevem vynutí úsměv soupeře, ale potom obvykle vyhraje (a to i na vyšších šachovnicích, poráží soupeře i o padesát let starší!), a

další. Záslouhou našeho kapitána, jinak též přezdíváného "remízový král", máme i jednoho stálého diváka...

Pro ty, kteří se o šachy zajímají více (a při letném pohledu třeba do kvarty o hlavní přestávce zjistíte, že jich není málo), uvádíme rozbor dvou z našich partií.

Přemysl Matějček

Bílý: Bernard (Praga) ELO 1610 - Černý: Kubíček (PORG)

Španělská hra

1. e4 e5 2. Jf3 Jc6 3. Sb5 Jge7?! "Archaický tah, který černému komplikuje další vývin." 4. O-O a6 5. Sc4 d5? "Tento zdánlivě logický tah stojí černého pěšce."

6. exd5 Jxd5 7. Jxe5! Jxe5 8. Ve1 "To je pointa, černý jezdec je ve vazbě a bílý ho získá nazpět, přičemž bude mít o pěšce více. Krytí jezdece tahem f6 není k ničemu, protože stejně přijde d4 a navíc lze očekávat prudký útok bílého na oslabené královské křídlo."

8 ...Sd6! 9. Sxd5 O-O 10. a3?? "Naprostá šílenost. Za prvé tím černému okamžitě vrací pěšce, jak prof. Kubíček v následujících tazích provede, za druhé tím zanedbává vývin figur. Tento tah je jednou z hlavních příčin porážky bílého v této partii. Lepší tahy byly Sf3 či Jc3"

10 ...Jg4 11. g3 Sxg3 12. hxg3 Dxd5 13. d4 Dh5 14. Df3 Dh2+

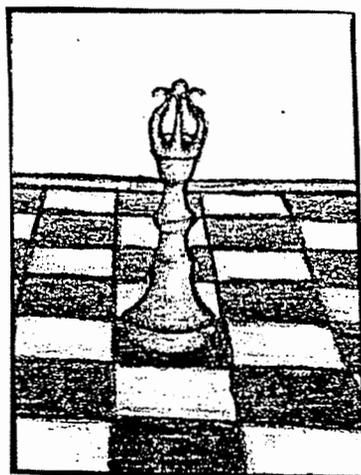
15. Kf1 Sd7! "Hrozí Sc6, Sb5+ a zároveň se uvolňuje dráha pro druhou věž." 16. Jc3 Vad8 17. Sf4? "Mnohem slabší než Se3" 17 ...Dh5

18. Ke2? "Opět usnadňuje černému útok, král jde sám do prostoru, kde působí zoufalým dojmem. Po g1 se černý může snadno remízovat opakovaním tahů, ale vítězství by patrně nebylo tak jasné jako v partii. Profesor Kubíček sehraje závěr precizně a s kombinačním citem."

18 ...Sc6! 19.d5 Sxd5 20. Jxd5 Vxd5 21. Vh1? "Poslední chyba, černá dáma bude na f5 ještě hrozivější. Nutné bylo Se3, takhle partie za pár tahů končí."

21 ...Df5 22. Vac1 Ve8+ 23. Kf1 "Se3 nešlo kvůli Vd2+ a černý získá dámu." 23 ...Vd2! 24. Dxb7

Vxf2+ 25. Kg1 Vxc2 a bílý se vzdal, neboť mat na f2 je již vidět. Poslední pohled bílého by však měl spíše patřit pěšci na a3 a střelci na f4.

Bílý: Klaus V. (PORG) - Černý: Eichler (Praga) ELO 1687

Pircova-Ufimcevova obrana

1. e4 d6 2. d4 g6 3. Jf3 Jf6 4. Jc3 Sg7 5. Se2 O-O

6. O-O a6?! "Teorie uvádí 6. ...c6. Černý v tomto zahájení vědomě rezignuje na obsazení centra, ale útočí na něj figurami z obou křídel. Jedná se o mimořádně složité zahájení, v současnosti jedno z nejhranějších ve velmistrovských partiích, neboť dává černému aktivní hru. Tyto informace (včetně názvu zahájení) jsem si pochopitelně zjistil z literatury až po utkání a proto jsem se velice zaradoval, že jsem intuitivně zahrál správné tahy. Lepší by ale bylo tyto tahy znát, protože takhle jsem na ně spotřeboval asi 10x více času než soupeř."

7. Ve1 b5 8. e5 dxe5 9. Jxe5 Sb7 10. Sf3 "Je asi nutné přetnout diagonálu a8-h1, tah 5.Se2 tak získal opodstatnění."

10 ...c6 11. Se3 Jd5 12. Jxd5 cxd5 13.Jg4 De8? 14. Sh6! "Černý nyní nemůže hrát e5, což byl patrně důvod minulého tahu dámou na e8 a navíc bude vyměněn střelec, který chrání vlastního krále."

14...Jd7 15. Dd2 e6 16. h4! "Útok bílého se pomalu rozvíjí."

16...f5 17. Sxg7 Kxg7 18. Dh6+ Kh8 19. Je5 Jxe5 20. Vxe5 Df7

21. Vae1 Vae8 22. h5 "Poziční boj vyhrál bílý: pěšec e6 je slabý, naopak bílé věže se chystají na vpád do černé pozice." 22...Sc6 23. hxg6 Dxg6

24. Dxg6 hxg6 25. Vxe6 "Pokud by hrál černý 22. ...Sc8, bral by nyní bílý pro změnu pěšce d5."

25...Kg7 23. Kf1 Kf7?? "Černý přehlédl, že nyní je již věž na e1 kryta a přichází o střelce, ale i po 23. ...Vc8 24. Vd6 se pozice černého hrotí." 24. Vxc6 Vd8 25. Vxa6 Vh8 "Poslední léčka: hrozí Vh1+ se získkem věže." 26. g3 g5

27. Ve5 a černý se vzdal, neboť nelze zabránit dalším ztrátám materiálu, bez jakékoli protihry.

komentáře k partii Václav Klaus

Vysvětlivky: !! - zvláště vynikající tah, ! - silný tah, ? - slabý tah, ?? velmi slabý tah, ?! - svérázný pochybný tah, !? - pozoruhodný riskantní tah

NENÍ DŮLEŽITÉ VYHRÁT? NENÍ POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ!

Primání reportéry

Na hodinách stylistiky si primání cvičili různé formy vyprávění. Tentokrát úkol zněl: Vžijte se do role novinářů. Nechte si někým, kdo si na vás udělá čas, vyprávět příběh, pokud možno zábavný a poutavý. Dělejte si poznámky, upřesňujte si nejasnosti, načezť vše zpracujte po svém, do konečné, publikovatelné podoby. Tuto jsou některé výsledky.

Stopky brazilského prezidenta

Když bylo mému tátovi zhruba dvanáct let, rozhodl se, že s kamarády uskuteční soutěž v běhu. Všichni souhlasili, jediný zádrhel byl v tom, že nikdo neměl hodinky, a tím méně stopky. (Náramkové hodinky byly tehdy mezi dětmi vzácností.) Situaci zachránil právě můj táta, který si vzpomněl, že jeho otec má doma v zásuvce pracovního stolu zlaté stopky s vlastnoručním věnováním od brazilského prezidenta. Zaskočil pro ně domů a za chvíli celá parta suverénně kráčela na Klárov. Zde se vyskytl další problém: kdo bude běh stopovat, aby mohli běžet všichni? Naštěstí šel kolem jakýsi hodný pán, který se ke splnění tohoto úkolu nabídl s očividnou radostí. Nyní bylo vše připraveno pro zahájení soutěže.

Nadešla hodina H. "Tři - Dva - Jedna... Teď!!!" vykřikl tajemný pán a dal se na útěk na opačnou stranu. Závodníci, doběhnuvší do cíle, se své výsledky už nikdy nedozvěděli. Časoměřič byl fuč a hodinky jakbysmet.

Cesta domů byla mnohem méně optimistická než cesta k závodišti. Tátovy obavy z návratu se ukázaly být oprávněné. Jeho otce ztráta zlatých hodinek rozběsnila. Kromě toho, že nezdárného syna pořádně seřezal, vzteky také zarazil do desky psacího stolu skleněný popelník. Tátovy modřiny se zahojily, střepty popelníku však trčí ze stolu dodnes.

(Matěj Kotalík)

Blud úředních oblud

Narodila jsem se 11. prosince 1984. V únoru 1985 přišla mým rodičům pozvánka z matričního oddělení.

Vážení rodiče, blahopřejeme Vám k narození Vašeho dítěte KARLA a dovolujeme si Vás pozvat na jeho slavnostní uvítání do života.

Maminka zvedla telefon a zavolala na příslušný úřad toto: "Vážená paní, mnohokrát vám děkujeme za pozvání, ale máme jeden problém. Nemůžeme sehnat dostatečně velkou zavinovačku."

Udivená úřednice se otázala: "A proč?"

Maminka odpověděla: "Protože syn Karel měří 140 centimetrů."

Šokovaná úřednice se nezmohla ani na slovo, maminka pokračovala: "Nám se sice narodilo miminko, ale syn Karel, kterého chcete vítat do života, se narodil před deseti lety."

(Lucie Strejcová)

V parných červnových dnech...

V parných červnových dnech, když bylo mému tatínkovi asi dvanáct let, chodil se svým dávným přítelem Petrem Zikmundem do parku za holka. Jedno krásné odpoledne tam potkali dvě hezké holky v sukýnkách. Protože jim bylo teprve dvanáct, nevěděli, jak začít. Tatínkův přítel Zikmund se jich zeptal, jestli nevědí, kolik je hodin. V parku na Kampě tenkrát byly obydlené domky, a protože bylo horko, měli všichni otevřená okna. Z jednoho okna to vše pozoroval dobrosrdečně vyhlížeující děda a povídá: "Půl šesté, půl šesté, mládenci." Načež se k němu tatínek otočil a odpověděl: "Ty toho zase víš, dědo!!"

(Albín Sybera)

Pan Ladislav Kastl na horolezckém výletě

O panu Ladislavu Kastlovi, mimochodem dobrém známém jistého pana Botlíka, se říkalo, že byl odjakživa po divín, který měl rád přírodu. Jednou si pan Kastl vyrazil na výlet na Slovensko. Z vlaku vystoupil na malé zastávce na trati Poprad - Košice a zašel si do místního krámků, chtěje si zakoupit něco k jídlu. Koupil si tedy bochník

vynikajícího kulatého slovenského chleba. Ovšem zdálo se mu to málo, tak ještě přikoupil 2 kg slovenských černých třešní do igelitového sáčku. Potom se vydal na místní kopec se zřejmým horolezeckým úmyslem.

Nejprve mu to šlo nahoru krásně, až vylezl na výstupek, nad kterým byly všude kolem strmé skály. Tam usedl na kámen a rozhodl se, že se nejdříve nají třešně a poté se podívá, kudy by se mohl co nejlépe dostat na vrchol. Otevřel tedy batoh a jal se vybalovat třešně. Navrchu měl bochník, tak ho vynadal a položil ho vedle sebe na trávu. Ovšem jak se znovu otočil k batohu, zavadil o bochník. Ten spadl z výstupku, na kterém pan Kastl seděl, a začal se kutálet z kopce. Pan Kastl se zvedl a hurá za ním... Jenže přitom zavadil také o batoh, který po vzoru bochníku sklouzl z výstupku a zmizel v hlubinách. Pan Kastl se rozhodl, že nechá chleba chlebem a raději se pustí za batohem, protože v něm měl kromě třešní ještě spací pytel. Už se stmívalo, tak si musel pospíšit. Seběhl z výstupku a najednou spatřil svůj batoh, jak se kdesi pod ním valí dál. Pan Kastl se ho jal sledovat. Nakonec se batoh zastavil o kámen a pan Kastl jej šťastně zvedl. Přitom zjistil, že se z třešní stala vynikající marmeláda. Bochník chleba ale už nikdy nenašel.

(Vyprávěl Oldřich Botlík, zapsala a upravila Tereza Botlíková.)

Akrobatik

Můj asi šestiletý bratranec čekal s tetou, která byla právě těhotná, na parkovišti na strejdu, který se měl vrátit z ciziny. Na tom parkovišti měli nové hezké zábradlí. Bratranec byl menší akrobatik, a tak se na zábradlí různě protácel a motal. Po chvíli strčil do zábradlí hlavu a nemohl ji vyndat. Teta mu pomáhala, ale nesměla se moc ohýbat, takže to nešlo. On měl už hlavu celou červenou. Strejda měl zpoždění. Po půl hodině mu pomohl nějaký pán hlavu vyndat. Bratranec se pak už zábradlí ani nedotkl.

(Martin Gaberle)

zpracoval Martin Valášek

TAJEMNÉ ODPOČÍVADLO

Kde se vzalo tu to bylo - z ničeho se přihodilo, na chodbě se objevilo. Ano, je to ono kobercem pokryté odpočívadlo tajuplných tvarů, sloužící jako odpočívadlo nebo jako bojiště na vyhlazovací války Primy, Sekundy a ostatních, asi šesti tříd, poskytující vítanou zbraň ve formě prachových pum. Jeho tvorba si vyžádala mírné zamoření celé školy, ale mnohonásobně se již vyplatilo jako oáza znavených studujících a možná, že v nestřežených chvílích i profesorů. Nevím jak čtenář, ale já nevím nic o tom, na čí popud lahodná a měkkoučká zóna klidu vznikla. Nevím, kdo inicioval zavedení gigantického gauče pro znavené masy. Nedožvěděl jsem se to na nástěnce, ani ve školním rozhlase. Nevím, kdo vyslal nemluvné pracovníky na stavbu bizarního doplňku školní chodby. Nevím ani, kdo vysílá tajemné cizince měřící stěny v mé třídě a mumlající nesrozumitelné věci jako: "...likvidace, zavaleň, propojení, vykopání, terč, Fox Mulder tušil, smějte se dokud můžete..." atd. Ale přivádí mě to na myšlenky, kdo asi stojí za zřízením odpočívadla

(je-li to vlastně odpočívadlo). Po variantách jako zřízení základního tábora pro výstupy do velehor, vybudování odpalovacího zařízení pro vesmírnou stanici Alfa, pozůstatek Mayské civilizace, velkokapacitní vepřín a odposlouchávací zařízení BISky mě s hrůzou napadla tato možnost :

Zásilka došla přesně na správné místo. K38 - VKS(b) se otočil k monitoru a nahlásil na mateřskou loď splnění úkolu a žádost o další rozkazy. O několik gigabytů později zmizela výsadková loď v pásmu asteroidů. Mezitím na Zemi ubíhaly dny a týdny. Noviny psaly o čím dál nezajímavějších věcech a po přijetí Ruska do NATO a zničení Číny jaderným požárem se na Zemi rozpoutal mír. Mír, který lidi zvykající si jen pomalu na život bez sóji a bambusu unavoval. Jednoho úmorně horkého odpoledne se shromáždil dav studentů a vyučujících jednoho Libeňského ústavu před nejoblíbenějším místem všech. Chladivý stín zval do svého náručí a mechově zelený povrch se jakoby vyzývavě vlnil. "ÁÁCH!" vzdychli všichni a svalili se namačkaní jako

sardinky na několikanásobného vítěze celoškolní ankety o nejoblíbenějšího člena školy s prokázaným neněmeckým původem. Váha přibližně 15 tun zdánlivě přepevným kamarádem ani nehnu-la. Ale uvnitř se jakási pružina smršťovala. Ze škvír mezi povlakem začal se syčením vycházet plyn posílající i ty nejméně zmožené do světa krásných snů o věčném životě. Okraje odpočívadla se zvedly a pevně zasunuly do pojistek. Oba válce se zdvihly a začaly rotovat. Po dosažení určité rychlosti se s nepřijemným klangu vysunuly po celém obvodu čepele, tenké několik mikronů. Válce začaly rejdit v mase masa, které již mělo s věčností cosi spojeného.

Zpráva z tisku : "...který ďábel odnesl střechou tajemného ústavu dosud neznámé množství lidí do neznáma?! A co sestřelilo dvě hlídkující stíhačky MiG 38?..."

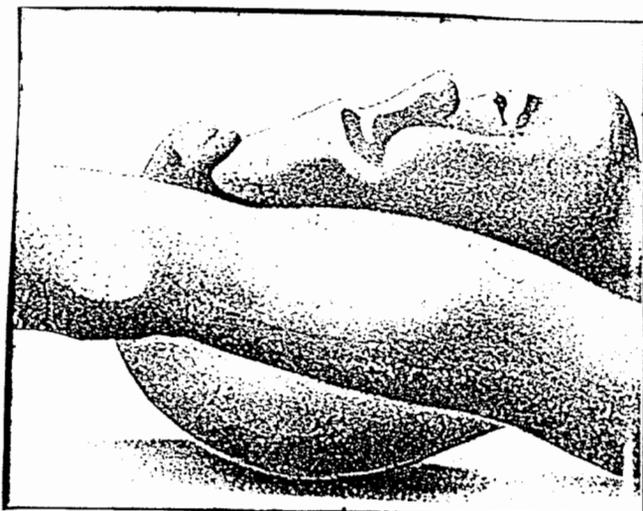
Jediným přeživším a tudíž logicky jediným obviněným z celého ústavu se stal Doomer O.D., trávící všechny volný čas u svého nejlepšího kamaráda ve sklepení.

Mezitím mimo námi chápaný čas a prostor putovala depeše tohoto znění: " K38 - VKS(b) je za obětavé a vynalézavé získání nového typu paliva pověřen do čela těžební výpravy v hodnosti noriga I. kategorie."

Co tam ale kruciš dělají ty polštářky?

Eduard Hulicius

REŽIE :
RUSAKOV

Zadání: PRAVDA (úvaha)
 Motto: Merlin říkal Artušovi, že pravdivost, život v pravdě, je nejdůležitější vlastnost rytíře; kdo lže, ten něco na světě zabíjí. A asi to neplatí jen pro rytíře...

Mnoho zdaru
 Petra Svobodová

PRAVDA

Pod pojmem pravda se mi vybaví pár slov. Zvlášt víra, neboť jakákoli víra je pravdou, pokud je to víra v pravém slova smyslu. Člověk by měl, myslím, věřit, aby žil. A potom síla, neboť k pravdě je síla, odvaha a odhodlání velmi důležitá.

Když o tom přemýšlím, zdá se být pravda cosi jednoduchého a prostého. V životě však zjišťuji, že pravda je opravdu vlastnost hodná rytíře. Chápu pravdivý život jako život čistý a život lháře jako život v narkóze - bezbolestný a krutý.

Pravda je relativní pojem. Každý má jiné představy o tom, jak by měla vypadat, a já se ptám, jak vlastně oddělit pravdu od lži? Jak odsoudit člověka, který udělal špatnou věc, aby zachránil svého přítele? Kdo nás dokáže soudit, aniž by znal naše myšlenky a city? Nejsme to právě my sami?

Snad se mnou budete souhlasit, že kdo umí lhát, ten se v životě (tedy praktickém) neztratí, ale lidé se většinou snaží mluvit pravdu a jednat správně. Možná mají před něčím strach, možná mají strach sami před sebou. Protože jak by si to potom vysvětlili, jak by se mohli ukázat sami před

sebou? Člověk by měl být sám pro sebe velkou autoritou - když chce obstát před světem, měl by nejprv obstát sám před sebou.

Nejvíc toho člověk ví sám na sebe, nelze před sebou nic utajit. Říkejme tomu třeba svědomí, co nás střeží ve dne v noci a nedá nám spát. A právě svědomí je jediný soudce, který si může dovolit ten přepych odsoudit či ospravedlnit lidské činy. A pak - život lháře, bez upřímné radosti, která nemůže vzejít bez upřímného smutku. Jako když chcete sáňkovat. Taky nemůžete jet jenom z kopce. Co by to bylo za život? Lhář totiž nemá to odhodlání, sílu, odvahu a dostatek víry, aby vyšel nahoru na kopec, a tak sedí ve sněhu a mrzne...

Veronika Koucká, kvarta

K tomuto číslu patří osmislánková příloha, kterou dostanete navíc v úterý po Vědkonocích. V ten den rovněž vyjde ofsetová verze PORGazeenu 13 s přílohou všíten.

Rozhodování

Kryštof Kozák

Rozhodování je natolik každodenním jevem, že jsem se rozhodl trochu se nad tímto procesem zamyslet. Rozhodujeme se totiž opravdu pořád. Například nesmrtelná otázka "Co si vezmu na sebe?" pronásleduje poměrně velké procento naší populace. Rozhodovat musíme i o tak banálních věcech, jako jestli si dáme k snídani paštiku nebo med; na druhou stranu, když si představím Nikitu Chruščova, jak sedí u červeného jaderného tlačítka, občas je třeba rozhodnou záležitosti poměrně zásadní.

Je poměrně zajímavé, k čemu všemu lze při rozhodování přihlížet. Třeba u ranní paštiky nebo medu. Většina z nás se vlastně nerozhoduje, prostě si vezme to, na co má zrovna chuť. Myslitelé v našich řadách však můžou zvážit zdravotní prospěšnost obou produktů, jejich kalorickou hodnotu, snadnou stravitelnost, estetickou hodnotu kapajícího medu a vliv na křehkou ranní psychiku. Pak třeba začnou uvažovat o tom, není-li lepší nesnídat a poslat celou snídani hladovějícím do Afriky. Dojdou k tomu, že paštika se stejně zkazí, takže se konečně rozhodnou a snědí ji. Hlodá v nich ale špatné svědomí, jestli třeba kamarád vegetarián nemá pravdu. Pozdnímu příchodu do školy stejně neujdou.

Z jednoduchého příkladu je vidět několik věcí. Například, že každý člověk, když je postaven před problém, který má rozhodnout, přihlíží k odlišným kritériím. Tato kritéria jsou dána zčásti geneticky a zčásti výchovou a zkušenostmi. V člověku tedy od narození vzniká jakýsi žebříček hodnot, který mu slouží právě jako pomůcka k tomu, aby se mohl rozhodovat. Není tedy rozhodně překvapivé, že ke stejnému problému se dva různí lidé mohou postavit úplně jinak.

To však přináší poměrně zásadní problém, a to jestli můžeme nějaké rozhodnutí předem označit za

"správné" a jiné za "špatné". Každý člověk se rozhoduje na základě svého "žebříčku hodnot", a když s tímto rozhodnutím nesouhlasíme, znamená to, že považujeme za špatný už samotný žebříček tohoto člověka. Žebříček hodnot je ale naštěstí možno poměrně snadno měnit. Extrémním příkladem je například stávka. Před stávkou mívá rozhodnutí o zvýšení platů zaměstnanců na žebříčku hodnot zaměstnavatele jen malou váhu. Každým dnem úspěšné stávky však toto rozhodnutí získává větší a větší pozornost. Podobně přemlouvání není nic jiného, než pokus přemlouvatele o změnu žebříčku hodnot přemlouvaného.

Rozhodnutí samo tedy špatné není, může ale vycházet ze špatných hodnot. Časem se samozřejmě může ukázat správnost nebo chybnost daného rozhodnutí ve vztahu k novým událostem. Například když chceme na burze vydělat, zákonitě se musíme rozhodnout správně. Správnost našeho rozhodnutí se však ukáže až časem a v okamžiku našeho rozhodnutí nemůžeme vědět, jde-li o rozhodnutí správné.

Poznámka na začátku o pozdním příchodu do školy nebyla úplně náhodná. Situace se ještě zkomplikuje, když začneme uvažovat o čase. Čím je totiž většina rozhodnutí rychlejších, tím jsou účinnější, ale riziko zanedbání nějakého důležitého důsledku je tím vyšší. Kromě toho, že rychlé rozhodování je nepřímým důkazem přímého jednání, je vždycky potřeba v každé situaci zvážit, jestli se další vyčkávání a oddalování vyplatí, případně komu se vyplatí. Naprosto vyčerpávající informace o problému nemá nikdy nikdo. Extrémní zobrazení fatální váhavosti podává například poučná pohádka o oslíkovi a dvou hromádkách sena.

Jak je vidět, rozhodování může být v mnoha případech velmi obtížné, až bolestivé (viz. Hamlet). Navíc významně zatěžuje lidskou psychiku

(mám jí říct, že ji miluju?), a riziko špatného pochopení subjektivního rozhodnutí je také velmi vysoké (viz reakce na článek T. Třeštíka v PORGazeenu č. 12). K tomu připočteme, s jakým minimem informací se musí člověk rozhodnout (například v kupónové privatizaci) a jak velké je procento, že se rozhodne špatně (tj. následují události odhalí, že jeho rozhodnutí nebylo správné). A to nezmiňuji to, že většina těchto vyčerpávajících rozhodnutí se týká záležitostí nepříliš zásadních. S rozhodováním je potíž, ale s tím se přeci nedá nic dělat.

Ne. Existuje jedno dost radikální řešení, které nás může zbytečného rozhodování uchránit. Než se rozhodovat špatně, dobře, rychle nebo pomalu, mnohdy je lepší nerozhodovat se vůbec. Ve velké většině případů se vůbec nevyplatí týrat si mozek, neboť stejně nemáme dost podkladů k rozhodování, jindy je nám to jedno. V tom případě by měl mít každá k dispozici hrací kostku nebo minci, a těžký úděl rozhodování raději svěřit tomuto neživému objektu. Člověk si ušetří spoustu starostí, nemusí svoje rozhodování obhajovat a může se věnovat závažnějším otázkám. Navíc má alespoň padesát procent, že se ze dvou možností rozhodne pro tu "správnou". Připouštím, že toto řešení není univerzální, například představa Nikity Chruščova, jak sedí u jaderného tlačítka, otrhává kopretině okvětní lístky a říká si: "Má mě ráda, nemá mě ráda...", je poměrně děsivá. Převedením nedůležitých rozhodnutí z našeho mozku na náhodu však získáme spoustu prostoru, ve kterém můžeme řešit opravdu důležité otázky, například je-li naše rozhodování opravdu svobodné, anebo je předem predestinováno.

Když se sir Winston Churchill zeptal armádních meteorologů, s jakou pravděpodobností dokážou správně předpovědět počasí na den D, řekli, že na 49%. "To už je pro mě lepší, hodím-li si minci!", odpověděl jim na to sir Winston. A měl pravdu.

Tento výňsek z PORGazeenu 13 vychází na vlastní náklady ve sřídce 26. 3. 1997 proti vůli šéfredaktora. Divodem je hrozící cenzura (krajci se članku škodní psychologický PhD Dr. Ivo Vondrákovec. Za obsah tohoto výňsku nesou osobní zodpovědnost. Michal Dolžal

Šerlišský lyžák

Letošní sekunda byla na lyžařském výcviku na Šerlichu v době od 18. do 25. ledna. Toto jsou informace o dění na této vydařené škole v přírodě.

Máme sraz na Palmovce. Všichni si donesli bágly a lyže, a řidič autobusu se snaží naše lyže umístit do prostoru kufrů. Je nervózní a s ním i dalších asi deset lidí, "normálních" občanů, co zarytě pozorují, jak ukládáme krosny na zadní sedadla. My jsme ale v klidu a nikdo se nezlobí na kluky, kteří velmi nesystematicky rovnají naše zavazadla.

Konečně nastupujeme. Já a Pavla posloucháme Beatles, křičící kluky a řev motoru. Celou cestu škrtneme Adama V. + Dominika šálami. Bobo tu moji málem snědl.

Konečně nás autobus vysadil ve Velké Deštné. Přijíždí modrá škodovka a odváží nejprve naše lyže a pak i batohy spolu s několika privilegovanými jedinci, kteří se nechají vyvézt. Jdeme do šileného krpálu, ale konečně jsme nahoře u monumentální Masarykovy chaty. My ale bydlíme v malé kůlně. Jásáme, když se dovídáme, že budeme bydlet po sedmi (sedm holek

v jednom pokoji, to není šťastné číslo). Nemůžeme si večer vůbec povídat, poslouchat hudbu a holky pořád mluví o toleranci. Dominik ukazuje jak skvělý má hlas a nakonec já + Pavla + Tereza B. propadáme "Red Hotům" a hlavně "It's my aeroplane". Všichni pořád zpívají, a když si to tak uvědomím, tak jsme se pořád poštuchovali a hádali.

Já - poprvé na lyžích - jsem se celkem nepřizabila. Po večerech soutěžíme o největší modřinu z běžek (zabijáček). Vrcholovým zážitkem je cesta 2. a 3. družstva v ohromné sněhové bouři na Velkou Deštnou. Při návratu dolů si několik posledních zoufalců (mezi nimi - já) zouvá lyže a za ustavičného křiku p. p. Elstnerové: "klusem! klusem!" se snažíme dopravit domů. Úplně u chaty Tereza ze strachu, že Bobo se bude bát o svoje hůlky, prohlašuje: "Má přece informace od Dominika, že jsme nechcipli." Přežili jsme.

Večerní programy vymýšlejí družstva. Štěpán zničil Pavlíně film s několika božskými fotkami a navíc nepřivezl kytaru. My dvě znechuceně odcházíme z jeho pokoje se slovy: "Už nikdy nic!"

Šimon se projevil jako mimořádně talentovaný skokan na lyžích, když předposlední den byl závod. Povzbuzovali jsme slovy: "Hradil je lepší!" apd. Když šel p. p. Klaus, spekulovali jsme o tom, kdyby se zabil, jestli by to bylo v novinách.

Následujícího dne odjíždíme s cennými zkušenostmi - jak se maže klistrem, jak se škrtní Valenta, jak se tančí s knihou opřenou o čelo, bok a rameno, jak nebezpečné jsou sprchy nad nimiž je 20 centimetrů mezera, či jak se "toleruje".

Končím přiblížením atmosféry v autobuse a na Palmovce - snažíme se v šeru učesat Štěpána a pohlížíme na konverzující "trojku"; když se Martin ptá, proč jsem smutná. Na nádraží odchází Štěpán a my všichni zbylí (bylo nás pět) ječíme: Šitki, Šitki, Šitki... a náš řev se mísí s hustým pražským smogem zcela odlišným od zdravého vzduchu na Šerlichu.

za sekundu Adéla Gemrothová

HARRACHOV aneb cesta tam a zase zpátky

Pavlna Brožová, Tereza Barvínková

(mírně surrealistický text)

Všichni jsme ve škole v určený čas. Nastává zmatek. Pobíhající lidé hledají své děti, bačkory a spoustu jiných předmětů. Po čtvrt hodině se všichni shromáždí venku u škodovky. Jen 2 osoby to nějak nestíhají. Po dlouhé úvaze jak nacpat 5 krosen a stejný počet lyží do 1 kufru škodovky se s tím vším narveme dovnitř. Konečně se rozjíždíme. Sláva! Ale neujeli jsme ani 100 m a auto dodělalo. Co teď? Pí. prof. Elstnerová stopuje taxík. Disco-lendáci nečinně přihlíží. 4 osoby nasedají do taxíku. Zbytek odpadl. Na mladoboleslavské potkáváme dynastii Kolínských. Už jen dvě nasedáme do auta.

Když se konečně pohodlně uvelebíme na sedačkách, Vojta K. se dává do vyprávění. Barvitě líčí všechny členy své rodiny. A že jich opravdu

není málo! Po třech hodinách se rozjíždíme do Harrachova.

Zabydlujeme se a jdeme spát. V sobotu se vzbudíme, jdeme lyžovat, vrátíme se a jdeme spát. V neděli jsme se vzbudili, šli lyžovat, vrátíme se a jdeme balit. Cesta zpátky probíhá následovně: Nasedáme do Mitsubishi. Jedem z kopce. Jedno individuum se dvěma dětmi se pokouší zatočit bez blinkrů. Nezatočila. Jen tak-tak, že stíháme za- brzdit. naše druhá doprovodná škodovka za náma to ale nestíhá.

Opancéřovanému autu se nic nestalo, ale škodovka si to odnesla. Dopravujeme škodovku k blízké benzínce. Bude si tu muset počkat, než se Mitsubishi vrátí s námi do Prahy a zase zpátky.

Benecko - Epizoda Pátá

Hvězdný čas: 2102,16. Dějiště: svahy. Orgán: kolena. Umění: předbíhání.

FÁZE 1 - SETKÁNÍ: (palubní deník 2102,x +-10)

...s kosmickým korábem Mitsubishi přistáváme poblíž objektu beta (domorodci užívají též neidentifikovatelnou zkratku "ZŠ"). Díky časovému posunu způsobenému třetí hyper rychlostí nejsme schopni určit místní čas. V interkomu se ozývá Hrom, který se svým nízkorychlostním člunem uvízl nedaleko v tzv. "závějích" (pravděpodobně krycí název pro gravitační pole extrémně malé černé díry). Vlečný paprsek nefunguje, vyrazíme tedy pěšky po povrchu. Kvůli chybně zadaným souřadnicím se vracíme nenalezivše kpt. Hroma ni jeho hvězdný Favorit. Jsme ubytováni ve vysoce multifunkční místnosti zdejší školy (tělocvično-jídelno- knihovno-družina). Za chvíli doráží rekordně velká skupina dívek, která k dopravě použila konvenčních hromadných prostředků. Přinášejí nám zprávu o čase...

Zhodnocení situace v pátek večer: 11 studentů + 3 Kolíni + 2 mitKolíni + 3 zaměstnanci PORGu + 1 rodič + 1 zaměstnanec a rodič = rekordní účast! (Díky časo- prostorovým nesrovnalostem se součet účastníků nerovnal 21, jak zjistíme dále.) Sjezdová sekce činila devět studentů a 1 mitKolína, všichni ostatní se věnovali běžkám.

FÁZE 2 - SVAHY ZÁPADNÍ: (palubní deník 2202)

...x,8:30 zformován sjezdařský výsadek, získáváme povolení opustit základnu. Průzkumná skupina ve složení Miš, Jar, Bar dochází po silnici až k místu, odkud jsou vidět sjezdovky dole v údolí. Jediná viditelná cesta k nim je nesjízdný žlab, kterým se Miš a Jar vzápětí pouštějí dolů. Po chvíli doráží na místo skupina pod velením plk.. Oze, který své křehké svěřenkyně vede sjízdnějšími cestami a do bodu alfa se dostane po půl hodině. Na dvou a půl sjezdovkách se brzy rozprchneme. Před polednem nás nečekaně přepadá pětičlenná Brúnova squadra a rázem jsou svahy plné. Další setkání: potkáváme nejmenovanou Okurku, která nukleárními aparáty Atomic mění okolní snůh v páru. Oz: "Sjezdové lyžování je masový sport." S Jarem a Ozem se

rozhodujeme radikálně snížit počet nežádoucích objektů na svahu. Po trojnásobném pročesání sjezdovky naší delta-formací nám už žádní malí Němci nepřekážejí. Kolem se míhá kontrolní běžkař, za chvíli musíme domů (nebo do školy?). Odlétá 1 mitKolín, přibyl 5 Brůnů, údaje jsou ovšem nejisté, neboť pro neustálý pohyb v budově nelze účastníky spočítat. Děláme si královskou večerí, Kolíni vaří kolínka...

INTERFÁZE 2,5 - MUČEDNICKÁ SMRT PLK. MIŠE: (palubní deník - dodatek)

Nespokojeni s nízkou náročností sjezdovek v Benecku naplánovali jsme si nedělní výlet na Přední Žalý (1081 m), odkud bychom mohli sjet do vedlejšího údolí a tam alespoň pár hodin pořádně smažit lyže. Unaven a s vědomím ztřežšího výkonu uchystal jsem se v x,20:00 ke spánku. To se hrubě znelíbilo nejmenovanému mladému členu Kolínského klanu (byl to Honza). S plk. Ozem na mně začali provádět hrůzná mučení asi podle galaktického zákona o předčasném spánku. Pro sadisty uvádím stručný chronologický přehled: x,20:30 - lisování hrncem (Oz), x,21:20 - usekávání prstů kartami (tzv. "voko", přidává se i Brůna junior), x,22:05 - boty nad obličejem, x,23:00 - spoután stahující se uzlovačkou, po rozmotání v x,23:45 bičován touž uzlovačkou, 2302,0:20 - krutě podchlazen zledovatělým sněhem. x,0:45 -

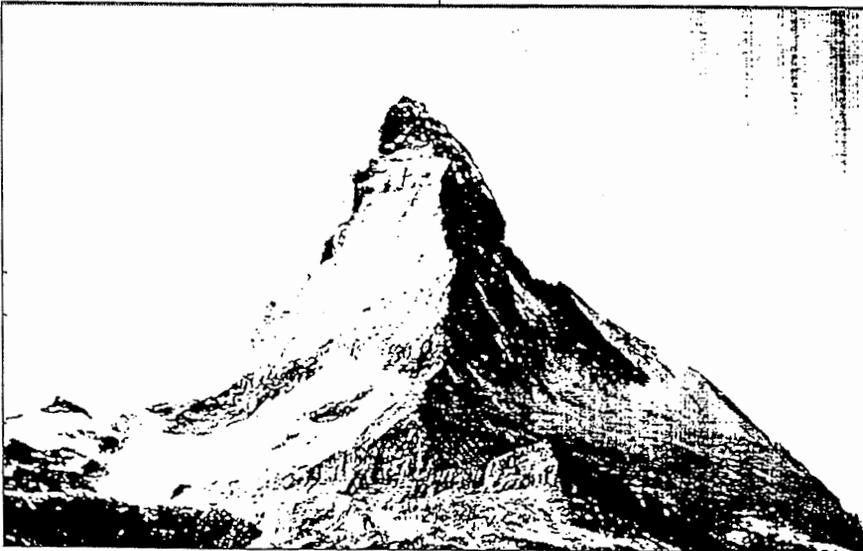
milosrdná smrt, ostatní spokojeně usnuli. A to jsem měl ještě štěstí, že tam nebyl Vojtíšek.

FÁZE 3 - SVAHY VÝCHODNÍ: (pro některé též akce omega - nechte si vyprávět od Jara, palubní deník 2302)

...podle plánu nás v čase 2302,7:00 budí Jar. Šest nás vyrazí v x,8:30 k vrcholu. Na vrchol dorážíme díky neoblomnému horskému vůdci ve skvělém čase x,9:30. Přehod- nocujeme názory na podobnoství o neomylném šerpovi (Pzean č. 12, str. 10 a 11). Na východní straně hory nalézáme skvělé lyžařské středisko. x,10:35 - setkání s Marií na prkně, k polednímu nás opět přepadá Brůna a Jar mu předvede čtverné salto s dopadem na obličej (podle očitých svědků hodil tzv. "hubu"). x,13:00 - kolem se míhá běžkařská grupa. x,14:10 - opět na vrcholu. Někdo sbírá síly, ovšem tři nejtvrdší ještě lezou na rozhlednu a kochají se výhledem na Krkonoše. Brůnové jsou nám v patách, vyrazíme nesjízdnou pasékou na druhou stranu dolů do Benecka...

POSTŘEHY: (palubní deník - dodatek)

Podle všeho jsme se nacházeli v Čechách, zarážely nás však čemé žluté cedule vyhlašující: "Es ist auch dein Wald!" Žeby kampaň Landsmannschaftu? Anebo jsme se při

Hory, romantika, ...

propočtech hyperrychlosti sekli v časoprostorových souřadnicích? Občas jsme se setkali i se zajímavou místní atrakcí: naprosto pusté branky, nastražené přes celou sjezdovku, bez závodníků, pořada- telů, trenérů či obecnst- va. Kdo se však tento slalom pokusil sjet, tomu běda. Kde se vzala tu se vzala, jakmile nešťastník nabral plnou rychlost, stála přímo uprostřed stopy tří- cátnice na téměř vzhádných Ros-

signolech. Pokud dotyčný úhybný pád přežil, seřvala ho, že to tady je pro od- díl. Za dvě hodinky slalomové tyče zmi- zely. Docela dobrá buzerace, asi to ta- ky někdy vyzkoušíme, až se budeme nudit.

FÁZE 4 - ODLET: (palubní deník - 2302,16)

...po vyklizení prostor startujeme kolem 2302,16:30. Mezipřistání na

"věcu" o půl hodiny později na nezná- mé planetě. Mě a Oze sponzoruje adm. Suchomelová, dostávám hrochovskou porci smaženého sýra. x,19:30 - přistá- váme na PORG L-3...

Michal Doležal (plk. Miš)

epizody

Sportovní víkendové akce PORG a APK

Epizoda šestá:

Harrachov* - ubytování
ve škole á 50,- Kč/noc

21. - 23. března - lyžování -
doprava busem i autem á 100,-
Kč/osoba

- jídlo z vlastních zásob

Epizoda sedmá:

Hrubá skála - ubytování a
doprava bude upřesněna

11. - 13. dubna - lezení, kola,
pěšárna, jídlo z vlastních zásob

Další termíny pravděpodobně již
letních akcí:

2. - 4. května nebo 16. - 18.
května - voda

6. - 8. června - kola

Akce pořádají učitelé ve spolupráci s některými rodiči a dalšími příznivci ško-
ly. Nechcete se zapojit i vy? Uvítali bychom například:

☞ pomoc při zajišťování objektů (sbíráme rady, nápady a tipy na levné a skromné ubytování i na pěkná a vhodná tábořiště)

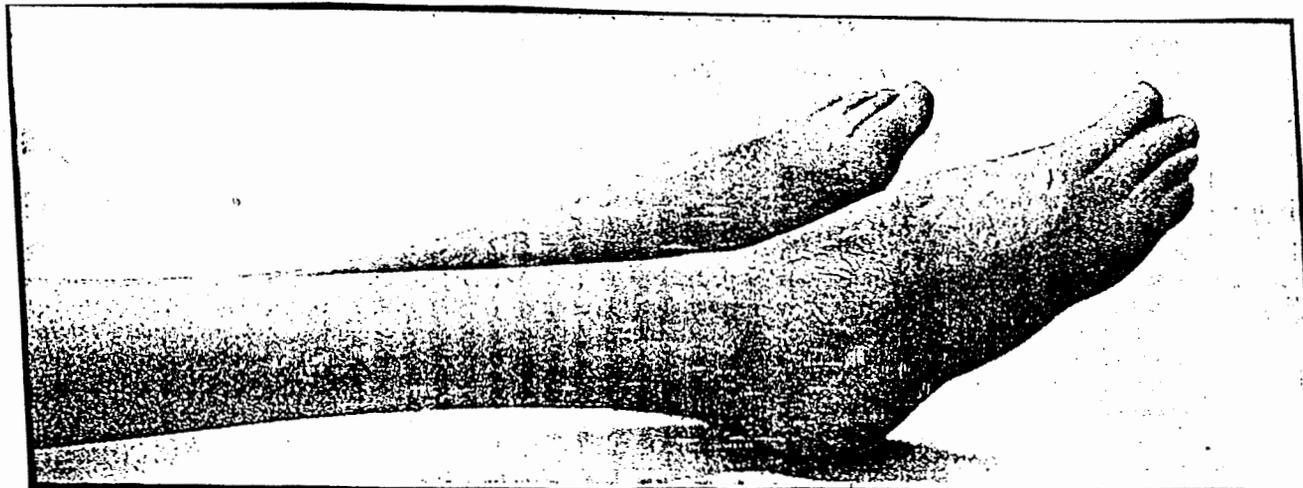
☞ tipy na vhodné dopravce (např. hledáme avii pro dopravu osob nebo malý autobus)

návrhy a náměty na zajímavé a netradiční akce a případně i pomoc při jejich organizaci.

☞ Se svými nápady a návrhy se můžete obracet na paní profesorku Elstnerovou.

* Omlouváme se čtenářům, epizoda sedmá již proběhla.

redakce

PORG a KULTURA

(aneb zprávy z vyšší společnosti)

Hlavní divadelní sezóna 96/97 skončila a chudí studenti a školní zaměstnanci začali hledat důstojné možnosti pro kulturní vyžití. Po zkušenostech z loňska se dala očekávat například návštěva opery. Letos se ještě přidala možnost návštěvy divadla Járy Cimrmana - paní profesorka Podaná šťastnou náhodou zakoupila vstupenky na představení hry Blaník pro svou sekundu před ověřením termínu konání lyžařského zájezdu této třídy. Data se překrývala, takže rychlí studenti měli možnost zakoupit za velmi výhodnou cenu lístky a dostavit se ve středu 22. ledna do Štítného ulice, v níž sídlí Žižkovské divadlo Járy Cimrmana, tohoto geniálního světoběžníka, který měl tolik možností ke změně dějin.

Hra začala v 19 hodin a účastnilo se jí velké množství profesorů s partnery, čtyři reprezentanti studentstva a jedna vyslankyně knihovnických dominií. Z přítomných se dostavilo ve smokingu pouze velmi malé procento, nicméně ti, kteří tak učinili, se stali nebývalým

předmětem zájmu obecnosti. Představení bylo úchvatné - restaurátorská práce dvojice Smoljak & Svěrák se téměř vyrovnala božské ruce Mistrově a všech devět herců se zhostilo svých rolí s chutí a umem, který zasloužil nebývalého potlesku. Jedinou nevýhodou bylo, že ze svých míst převážně v druhé řadě na balkónu nebylo leckdy vidět hercům na spodní část těla.

Dříve ohlašovaná návštěva opery se vskutku konala. Díky patří, stejně jako loni, paní profesorce Pohankové za nákupní a distribuční aktivity, které přinesly ovoce (tedy vstupenky) za nebývale levných podmínek (lístek za 50 Kč na místo za 150,-). Z oper Carmen, Nabucco a Kouzelné Flétna byla možná návštěva pouze Bizetova a Mozartova díla - Verdi byl vyprodán.

Představení Carmen se konalo 3. února od 19 hodin a zúčastnilo se ho několik studentů s rodiči a pí. prof. P. se svou cizojazyčnou suitou. Tentokrát byly páni svorně oblečeni do večerních obleků, zatímco dámy se svými kostýmy

zářily coby perly na kůži núbijcově. I opera byla krásná - přílišná rozhranost hudebních témat, kterou vyčítali Bizetovi doboví kritici, se nám zdála velmi příjemnou. Orchester hrál vskutku bezchybně, stejně jako pěvecký přednes herců si zasloužil několikaminutové ovace. Jedinou skvrnou na celém představení byla krásná Cikánka Carmen, jejíž představitelka uchvacovala pouze zpěvem.

Nejslavnější z oper Mozartových se hrála 19. února od tradičních 19 hodin a zastoupení PORGu reprezentovali výhradně kvintáni s rodiči. Tentokrát byly charaktery postav s vzezřením herců srovnány - zejména Papageno byl jako živý. Stejně jako o Carmen se i o Kouzelné Flétně dá říci mnoho dobrého i pár zarážejících skutečností. Ale i přes mírně odbytou árii Papagena a Papageny si představení zasloužilo velký potlesk. Inu, Mozart je Mozart.

Jelikož obě opery byly zpívány ve svých "mateřských" jazycích, posloužilo čtecí zaměření výborně - až do chvíle, kdy začali herci mluvit a odhalili tak cizojazyčným znalcům podstatné rozdíly mezi překladem a původním dílem.

Velké množství cizinců na všech popsanych představeních by mohlo zahrát na nacionalistickou strunu studentovu a přimět jej k návštěvě opery nebo divadla třeba příští rok. Prozatím se s Vámi společenský kritik loučí, takže Na shledanou v opeře.

Eduard Hulicius

POSTŘEHY ZE ZÁBAVY NE TAK MASOVÉ

Možná si někdo vzpomene na Petrův článek v PORGazeenu 11, kde se zabýval srovnáním velkých koncertů, které v létě minulého roku zasáhly naši metropoli. Tak trochu i v souvislosti s tím bych se rád zmínil o jednom z nepřiliš tradičních kulturních fenoménů poslední doby - o muzikálech a nárůstu zájmu o ně u českého publika.

O čem je vlastně řeč

Muzikálová lavina se začala valit po roce 1992, kdy producent Novák vrhl vlastně experimentálně na český hudební trh známou inscenaci Les Misérables. Během následujících pěti let zachvátila Prahu doslova muzikálová mánie - vystřídaly se zde čtyři světové muzikály (Jesus Christ Superstar, Hello Dolly!, My Fair Lady a Hair), napsáno a hráno tu bylo dokonce jedenáct muzikálů českých. Pokud došlo v divadle k nějaké revoluční změně, pak se o ni postaral nový muzikál (nejvíce viditelné je to na případu divadla Ta Fantastika).

Českým muzikálům vévodí už nějakou dobu dva veleúspěšné projekty - Dracula a Krysař. Podle soudu odborníků nelze najít v posledních pěti letech české kultury obor, který by se rozvíjel tak rychle - tedy který by dal vzniknout takovému počtu tak náročných projektů, jakými nepochybně muzikály jsou.

Zahraniční kopie...

V nepochybně jednodušší situaci se octli producenti výše zmíněných čtyř zahraničních muzikálů. Důvod je nasnadě: alespoň trochu kulturně se orientující český divák měl povědomí o tom, o čem jde a co může čekat. Čísla udávající zájem o nepřekonatelného Ježíše jsou nicméně fascinující. Toto dílo s rozpočtem tří a půl milionu korun se dosud dočkalo osmi set repríz s celkovým počtem diváků přesahujícím pět set tisíc. Když si uvědomíme, že jde o každého dvacátého člověka v republice, je to těžko uvěřitelné.

Divácký zájem však šel ještě dál: někteří se do Pyramidy na Výstavišti vypravili několikrát. Po prvním roce

od premiéry dokonce vznikl divácký klub, jehož členové Ježíše viděli nejméně pětkrát. Jistá slečna prý viděla sto pět představení - což už je ale zřejmě záležitost hraničící s nějakou psychickou poruchou.

Ať si ale říká kdo chce co chce, mě osobně český Jesus Christ Superstar trochu zklamal. Možná je to proto, že jsem měl možnost obdivovat genialitu hudby A.L.Webstera a textů T.Rice o dost dříve. Nevím, ale založit úspěch na přeložení (mimochodem, český překlad se na mnoha místech jen velmi vzdáleně blíží smyslu a vtipu originálu) slavného muzikálu s tím, že se k němu nic moc nepřidá (divadelní prvek Ježíše není oproti filmovému zpracování žádným velkým přínosem)... Trochu mi to neseď.

...a české originály

Česká tvořivost, někdy tolik zatracovaná, se ve věci muzikálů projevila ve značné míře. Během krátké doby čtyř let vzniklo již zmíněných jedenáct muzikálů, což je opravdu mnoho a pravděpodobně se podobné období nebude hned tak opakovat.

Doba dala vzniku i muzikálům nepřiliš úspěšným (451 stupňů Fahrenheita, Pěna dní či Tmavomodrá revue), jež se nedočkaly více než dvacítky repríz (pročež byly i dosti prodělečné) - což je logická reakce poněkud přesyčeného kulturního trhu. Návrat Zdeňka Merty na hudební scénu (Sny svatojánských nocí, Bastard), avizovaný ze strany kritiky poněkud škodolibě, byl úspěšný tak napůl. Ale dva muzikály byly populární skutečně nadmíru. Mluvíme o Krysaři a Draculovi.

Krysař Daniela Landy vznikl za utajení vůči kritice, přesto (nebo spíše

právě proto) jej divácký zájem vynesl nad stotisícovou hranici. Krysař, lavírující mezi komedií a vážným žánrem (kde jej drží především ústřední postava, ztvárňovaná právě Landou a dalšími třemi alternisty), staví na skvělých pěveckých výkonech především L. Bílé a taky na mnohé paralely se současným světem. Podle mínění kritiků, podle diváckého zájmu i podle mého soudu však Draculových kvalit nedosahuje.

Dracula

Pokud mezi vámi existují nějakí zapřisáhlí odpůrci muzikálů, Dracula by si neměl nechat ujít opravdu nikdo.

Co je na něm tak výjimečného? Možná se prostě sešlo několik nadprůměrných faktorů. Je třeba zmínit vynikající zpěváky v čele s D. Hůlkou a L. Bílou, s nimiž si nezdal ani Jiří Korn či L. Machálková. Nelze zapomenout na velmi dobré pojetí scény - ať už se jedná o kulisy, nebo o poněkud odvážný pokus zakomponování kratičkého filmu či o efektní práci s osvětlením. A konečně: Dracula má výborným způsobem napsané texty, jež vytvářejí vícestrukturovou ideu hry. Nejde zde pouze o popis příběhu, jinak snad trochu banálního, ale o to, co je "pod tím". Dracula vám předkládá zamyšlení nad déle trvajícím lidským vztahy (in extremis: tři sta let), nad hodnotou života a víry, ale i nad nesmrtelností, respektive smyslem smrti. Možná to bude znít pateticky, ale tvrdím, že Dracula vám nabídne i jeden z možných pohledů na smysl a styl života. A přestože příběh vlastně končí tragicky, celkově hra vyznívá optimisticky a zanechá velmi pozitivní pocit. Kdo hledá, najde...

Dracula se také zřejmě stane prvním českým muzikálem, který si prorazí cestu do světa. V dubnu by měl mít premiéru v Mnichově. Jeho autoři, libretista Richard Hes, autor textů Zdeněk Borovec a skladatel Karel Svoboda už pracují na dalším projektu, Hraběti Monte Christovi.

Doporučuji znova: na Draculu se podívejte - do června se bude v Kongresovém centru hrát určitě.

Lidé "okolo"

Muzikál je samozřejmě tvořen lidmi a dělán pro ně. Proto je třeba se o některých důležitých skupinách zmínit.

Zpěváci. Úspěch českých muzikálů tkví nepochybně i v tom, že se na nich podílejí ti z nejuspěšnějších českých zpěváků, až se člověk někdy diví, kde se berou. Ať už se jedná o příjemná překvapení (K. Strihavka v Ježíšovi, D. Hůlka v Draculovi) či takovou hvězdu světového formátu (zní to jako fráze, ale sedí), jako je Lucie Bílá (Ježíš, Dracula, Krysař) nebo osobnosti z operní scény, často to bývají právě oni, kdo jsou nejlepší reklamou pro nový muzikál. Specifické jsou návraty některých starších zpěváků - typicky Jiří Korn v Draculovi - kteří dokazují, že tento žánr zvládnou (zajímavé, dvacetinásobný zlatý slavík Gott v žádném muzikálu neúčinkoval...).

Producenti. Zde je třeba připomenout hlavně jméno Petr Novotný. Tento člověk několik muzikálů režíroval a producentskou práci si vyzkoušel u toho nejuspěšnějšího, u Jesus Christ Superstar. Svou filosofií licenčních podmínek a exkluzivních práv se mu podařilo dokonce zajistit rentabilitu, co je u jiného než filmového žánru kulturně málo myslitelné (a to stál "Ježíš" dvanáct a půl milionu!). Dokonce to vypadá, že se podaří uskutečnit dlouhý sen producentů: muzikálové divadlo (zatím je dlouhodobě pronajat dům U Hybernů, který by po úpravách mohl uvést muzikálovou premiéru na jaře roku 1998).

Interview With The Vampire

Kritika. České muzikály se rovněž staly asi nejkrvavějším kolbištěm pro umělce (či častěji produkci) a divadelní kritiku. Prakticky neexistuje muzikál, který by vzali kritici na milost, ale naopak jich několik doslova "odstřelili". Paradoxem je, že například ostře odsouzený Dracula měl takový divácký zájem - to dokazuje ve světě nezvyklou nezávislost diváka na odborném soudu. Konflikt mezi zúčastněnými stranami se vyhroutil v případě Krysaře, resp. divadla Ta Fantastika, jenž hrozí přerůst i v občanskoprávní spor.

Obecenstvo. Muzikály jsou na naší kulturní scéně atypické i tím, jak široké spektrum diváků přitahuje. Přítomni bývají jak milovníci klasického divadla, tak lidé, kteří na "kulturu" zavítají jednou do roka, tak i mladá generace (chci se vyhnout odpornému slovu "teenager") - teď ale nemyslím např. skupinku skinheadů, kteří chodí na Krysaře tleskat D. Landovi (jak jsem slyšel vyprávět). To, že se VŠECHNY tyto kategorie do divadel vracejí, svědčí o tom, že muzikály jsou opravdu pro všechny.

...a je to všechno vůbec dobré?

Existuje mnoho lidí, kteří současný muzikálový boom odsuzují. Často poukazují na jejich komerčnost (mnoho

světelných efektů, líbivá hudba, známé tváře etc.) a na to, že se jedná pouze o módní vlnu. To by dávalo za pravdu odborné kritice, která u většiny muzikálů hýří slovy významu "kýč".

Nevím, ale i kdyby to byla pravda, zůstává faktem, že divadelní muzikály mohou být jakousi přestupní stanicí k divadlům vážným, třeba i ke klasickým operám. Jejich rozvoj mi je o tolik milejší než rozvoj současné "techno-music", že bych např. Draculovi okázalé scény s pochodněmi odpustil. Není třeba používat tak velkých (a prázdných) slovních spojení, jako je "zvýšení celkové kulturní úrovně národa",

ale směr muzikály naznačený mně osobně připadá v zásadě správný.

S ohledem na svoje vrstevníky to řeknu takhle: kdyby se byt deset lidí vydalo směrem na Výstaviště na Ježíše namísto směrem do Sportovní haly na Eso Megadance Festival, tak by to stálo za to.

A vůbec; chodte na muzikály. Kdyví, třeba to jednou bude patřit k povinnému penzu znalostí klasického vzdělání.

Přemysl Matějček

Am 17. Juni 1953 brachen in Ostberlin und anderen ostdeutschen Städten Unruhen gegen das kommunistische Regime aus, ausgelöst durch Proteste der Bauarbeiter in der Stalinallee gegen erhöhte Arbeitsnormen. Es kam zu Streiks und Protestaktionen, bei denen schließlich der Rücktritt der Regierung und freie Wahlen gefordert wurden. Der Aufstand wurde durch das Eingreifen sowjetischer Panzer und eine anschließende Welle von Verhaftungen und Hinrichtungen niedergeschlagen. Von der Parteiführung wurde der Aufstand als "gescheiterter faschistischer Putsch" abgetan, als "Werk von Agenten und Saboteuren, gesteuert von westlichen Geheimdiensten."

Der deutsche Schriftsteller Bertolt Brecht (1898 - 1956) machte in diesem Zusammenhang noch im gleichen Jahr einen für uns alle sicher lehrreichen Vorschlag:

Die Lösung

Nach dem Aufstand des 17. Juni
Ließ der Sekretär des Schriftstellerverbands
In der Stalinallee Flugblätter verteilen
Auf denen zu lesen war, daß das Volk
Das Vertrauen der Regierung verscherzt habe
Und es nur durch verdoppelte Arbeit
Zurückerobern könne. Wäre es da
Nicht doch einfacher, die Regierung
Löste das Volk auf und
Wählte ein anderes?

Ich hoffe, dass ich beim Leser Neugier auf weitere Kostbarkeiten der deutschen Literatur geweckt habe. In der nächsten Nummer unserer Zeitschrift werden wir uns mit dem Schriftsteller Robert Musil beschäftigen, und zwar insbesondere mit seinem berühmten Romanfragment »Der Mann ohne Eigenschaften«.

-----//-----

17. června 1953 vypukly ve Východním Berlíně a v dalších východoněmeckých městech nepokoje, vyvolané protesty dělníků na třídě Josefa Stalina proti zvýšení pracovních norem. Organizovali se stávky a protestní akce, během kterých dělníci požadovali odstoupení vlády a svobodné volby. Povstání bylo potlačeno zásahem sovětských tanků a následovala vlna zatčení a poprav. Vedení SED označilo povstání jako "ztroskotaný fašistický puč", jako "dílo agentů a sabotérů, řízené západními tajnými službami".

Německý spisovatel Bertolt Brecht (1898 - 1956) v této souvislosti podal návrh, který pro nás všechny může být velmi poučný:

Rešení

Po povstání 17. června
nechal tajemník svazu spisovatelů
rozdat na třídě J. Stalina letáky,
na kterých bylo napsáno, že se lid
lehkomyšlně připravil o důvěru vlády
a že ji může získat zpátky
pouze zvýšením práce. Nebylo by
snad jednodušší, kdyby vláda
rozpustila lid a
zvolila si nový?

Doufám, že čtenář dostal chuť na další ukázky z německé literatury. V příštím čísle našeho časopisu se seznámíme s tvorbou spisovatele Roberta Musila, zejména s jeho slavným románovým fragmentem »Muž bez vlastností« .

Nico Lauber

Pohádka pro Nica

Když to všechno prasklo, vytvořil HODINÁŘ svůj stroj. Splnil sen, který v sobě dlouho nosil - navázat na řadu podobných, v minulosti perfektně fungujících strojů, které byly zničeny. Obnovit je. Zmodernizovat. Přizpůsobit své době.

Inspiroval se modely, jejichž popisy byly v kronikách, vzpomínkami pamětníků, kteří je znali, i novými poznatky ze země, kde se nezastavil čas. Stvořil svůj stroj. Byl První. Obnovený. Reálný. Nikoli však gigantický.

Při stavbě neměl dostatek kvalitního materiálu. Tehdy ještě ne. Musel neustále improvizovat, vyměňovat, doplňovat, opravovat, přestavovat... Živil stroj - hodiny vlastní energií. A té strašlivě ubývalo.

HODINÁŘ - IDEALISTA poznal, že nemá sílu dál stroj opatrovat. A taky už měl hlavu plnou nových nápadů. Předal tedy své s tak velkou láskou budované dílo do rukou HODINÁŘI - PRAKTIKOVI.

Bolelo to. Moc. Nicméně hodiny začaly v rekordně krátké době šlapat. Kolečka do sebe konečně

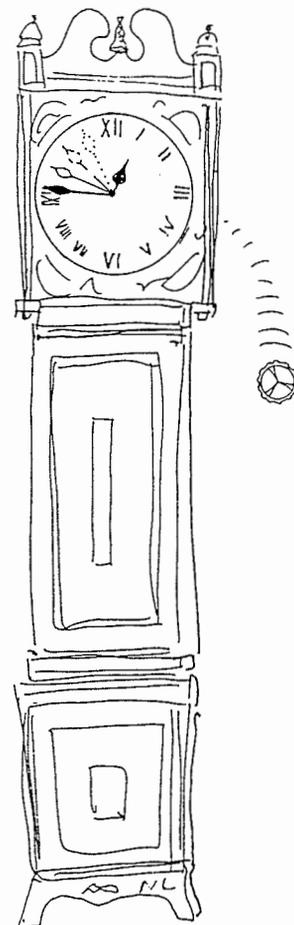
zapadla. Spolupracovala. Stroj fungoval.

Ale co čert nechtěl. Po čase jedno z koleček začalo vyskakovat. Bylo to, pravda, kolečko vzácné, z ušlechtilého materiálu, nicméně vyskakováním bránilo v chodu celým hodinám. HODINÁŘ - PRAKTIK se rozhodl vzácné kolečko vyměnit. Nebyl IDEALISTA. Věděl, že chod soukolí je založen na naprosté souhře. Kolečko se zaseklo - porouchá se celý stroj. I kdyby bylo sebevzácnější, zlaté, diamantové, nezbývá, než je nahradit. V nouzi i obyčejným dřevěným.

A to vzácné přenést tam, kam se víc hodí. Do hodin běžících v jeho rytmu. Do hodin takových, které jsou pro ně stvořené.

Eva Kalivodová

P.S. Pana profesora Laubera si velmi vážím. Je skutečně kvalitním učitelem. Nicméně v situaci, která nastala, se přikláním k rozhodnutí ředitele gymnázia. Vedou mne k tomu dva důvody:

1. PORG prožil mnohem závažnější událost - odchod svého zakladatele. Hrozila ztráta hnací síly, atmosféry, orientace, idejí... prostě, jak říká náš syn, ztráta všeho. A přesto běží dál. Je stále kvalitní, svobodný, výjimečný. Přežije i odchod profesora Laubera.

2. Ve svém věku už bezpečně víme, že kromě závažných zdravotních a sociálních problémů dospělý, mentálně zralý jedinec u m í řešit své problémy sám.

Nico Lauber, květen 1993. Zatím září. Asi se neměl učit česky a plést se do záležitostí školy.

Foto: M. Doležal

Jan Hon

Myslíkova 5, 110 Praha 1
tel: 292212, fax: 551522

Panu Petru Suchomelovi, řediteli PORG. Na vědomí studentům a rodičům.

V Praze dne 16.3. 1997

Vážený pane řediteli,

Toto je má otevřená odpověď na Vaše "*stanovisko a vysvětlení v záležitosti kolem dalšího působení prof. Nico Laubera na PORGu*".

Vím, že má reakce je poněkud opožděná, to má však své příčiny, které s věcí nesouvisí. Vím také, že k jakémukoliv "*stanovisku a vysvětlení*" nemusí nutně být vyžadovaná odpověď. Váš text však k reakci vybízí ze dvou důvodů: Kejhám, cítě se potrefenou husou jako níže zmíněný rodič - rozpoutávač a ozývám se cítě nedobry závan nepravdy.

Svůj dopis končíte vyjádřením víry, že Váš postoj pochopím. Bohužel, Váš postoj při nejlepší vůli nechápu.

Začínáte nepřesným, ve svém důsledku zavádějícím pojmenováním a končíte tvrdým obviněním, pro něž jsem v dostupných informacích - a to jak od Vás, tak z jiných zdrojů - nenašel sebemenší potvrzení.

Tím zavádějícím pojmenováním mám na mysli "akce, které rozpoutal prof. Lauber, studentská rada i část rodičů". Víte, pane řediteli, nazvat vyjádření názoru a snahu o jeho prosazení "rozpoutáním akce" je v našem kulturním kontextu přece jen silná munice. Zavání to nepřátelstvím, uzavřením se před dialogem, vzpourou a rozvratem. A taky ano; na konci sdělení pro rodiče píšete, že v jednání profesora Laubera spatřujete snahu rozvrátit školu. To je to tvrdé obvinění, pro něž v informacích, které jste doposud dal k dispozici, neuvádíte jedinou indicii, natož sebeslabší důkaz. Připomíná to texty Rudého práva z ledna a února 1977. Avšak nechme stranou podobnost, doufám, že čistě náhodnou.

Cui bono, ptám se, proč by chtěl školu rozvracet?

Nenapadá mě jediný důvod, pro který by se o něco takového snažil učitel, jehož kvalita výuky "byla a je po celou dobu hodnocena velmi pozitivně" a který má u studentů přirozenou autoritu. Váš názor na "rozvracečství" prof. Laubera však nemohou změnit "emocionální, iracionální a nátlakové akce".

Ubezpečuji Vás, pane řediteli, že můj zájem na tom, aby prof. Lauber zůstal na škole má vedle emotivní stránky (je mi prostě sympatický, snad na tom není nic špatného) i velice racionální pozadí - byl to právě on, kdo umožnil mému synovi, aby začal s francouzštinou a neztratil přitom kontakt s němčinou. Jen tak, z čiré touhy po rozvrácení školy, zřejmě naplnil heslo z brožury, že PORG není pro ty, kdo chtějí gymnázium absolvovat skryti v šedém průměru. Podle mých informací je to právě on, kdo v duchu brožury považuje studenty za své partnery nejen při vyučování ale i mimo ně.

V dopise výboru rodičovské komory (přiložen k sdělení rodičům) uvádíte, že prof. Lauber nesplnil tři z pěti kritérií pro jmenování kmenovým učitelem. Kritéria však nespécifikujete. To určitě neupřesní "dílní nebo nepřesné informace, které se šíří mezi studenty a částí rodičů". Akci studentské rady, podpořenou některými rodiči, nazýváte emocionální a iracionální. Přitom s obsahem petice "ostře nesouhlasíte". Velmi emotivní vyjádření, věcné stanovisko však v dopise nenalézám, jen zmínku o hrubém porušení zásad slušného chování.

Všechno, co o celé aféře vím, mě vede k přesvědčení, že prof. Lauber prostě popudil svým článkem "Quo vadis" v PORGazeenu, v němž poukázal na rozpory mezi tím, jak se PORG prezentuje navenek a praktickým životem školy. A pak chtěl statut kmenového učitele. A nechal si to podpořit studentskou radou. Vy to pak nazvete snahou rozvrátit školu. Obávám se, že celá aféra, jak se vyvíjí, poslouží studentům jen jako další příklad zkušenosti u nás tak dobře zažitě: kdo se ozve, dostane po hubě. Asi jsem špatně pochopil smysl všech sdělení, která o sobě škola dosud vydávala, totiž že chce vychovávat individuality.

S přátelským pozdravem

Jan Hon (otec kvartána)

Se souhlasem p. Hona otiskujeme jeho dopis, který visel od pondělí 17. 3. asi dva dny na nástěnce v mezipatře.

redakce

直

也

Some Basic Words

古
右

STÁLE JSEM NA VAŠÍ STRANĚ

Marná sláva, zájem vždy nakonec potěší. Ohlasy na můj článek "V boji proti Vám..." (PORGazeen č. 12) byly, dá se říci, bouřlivé, odporovaly si, a tak se zdá, že článek neprošel bez zájmu v mrtvolné nudě. Dokonce možná udeřil hřebíček na hlavičku.

Jeden pobouřený tatínek, aniž by mne vyhledal, anebo přizval k rozpravě, rozebíral text na třídní schůzce a neušetřil ani mé domnělé zážitky z dětství. Také jiní byli prý velice rozezlení, ale k osobnímu rozhovoru se z těchto nikdo nedostal... Proč?

Někteří studenti by mi prý cestu do Tibetu rádi dopřáli. Jiný student mi oponoval prostřednictvím stylistické kompozice. Ale mnoho jiných se s podobenstvím (jakkoliv kulhavým) s potěšením a humorem

ztotožňovali - snad porozuměli nadčasovosti takového příměru, který, dlužno podotknouti, vznikl na konci listopadu, v klidu, a vyšel až v únoru, za studentských bouří.

Jenom jedna studentka (septima) a jeden student (kvarta) našli odvahu požádat tu strašnou Svobodovou o vysvětlení a zdálo se mi, že ona a další naslouchající docela pochopili, nejen že se jedná o alegorický text, ale o NADSÁZKU!! Takový slovníček (pro případ potřeby) by mohl vypadat vypadat takto:

Malý kopanec = stav pohotovosti nebo domluva.

Kopanec = stav ohrožení nebo třídní důtka.

Velký kopanec = reparát nebo podmíněně vyloučení.

Ostatní příklady si snad již vážný čtenář přeloží sám. Snad všem

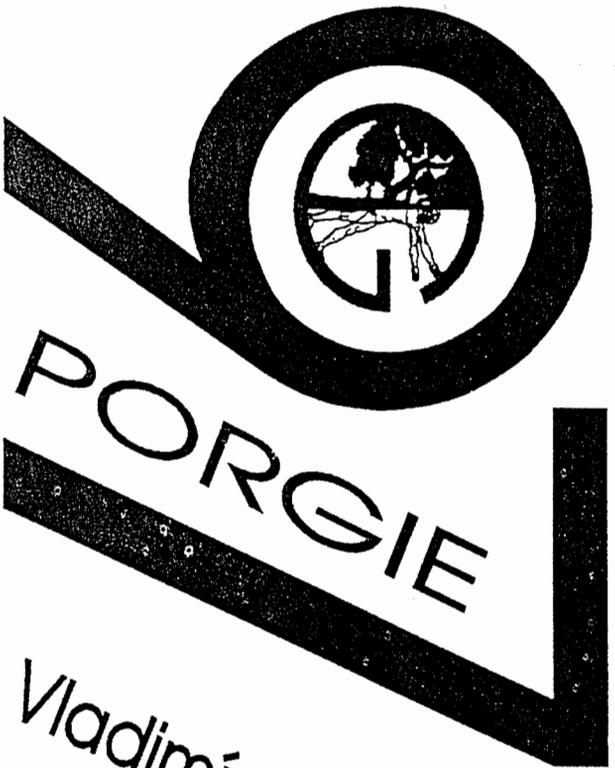
musí být jasné, že ve škole mají všichni své role a že naše špatné vlastnosti, jak ostatně v článku píše, potřebují občas opratě. Tolik pro ty, kteří mne, z pro mne nepochopitelných důvodů, o vysvětlení nebo rozhovor nepožádali osobně.

Nejvíce mne potěšil a opravdu rozesmál půvabný ohlas z valentýnské-ho dne. Autor zajisté nepostrádá laskavý humor a hlavně báječný nadhled. Pokusím se citovat, ale nebude to přesně, neznámý, promiň:

Na valentýnce stálo: *Vznešeny mnichu, těším se, až mi budeš v růžovém kimonu do ouška šeptat Kámásútru. Zn.: Buď mým šerpou.*

Petra Svobodová

Vladimír Mišík a E.T.C.
Lemon Nashville Orchestra

Honánek Shows His Boys

cena:

70 Kč

(v den plesu 90 Kč)

4. maturitní ples oktávy
Prvního obnoveného reálného gymnázia
neděle 6. dubna ve 20:00 v Lucerna Music Baru